

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

**Regionalna Inicjatywa Doskonałości w Dyscyplinach
Informatyki, Elektrotechniki, Elektroniki, Automatyki i Robotyki
na Politechnice Częstochowskiej**

Projekt w ramach programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości, decyzja nr 020/RID/2018/19

Programowanie równoległe z wykorzystaniem współczesnych architektur komputerowych z pamięcią współdzieloną

Dr hab. inż. Łukasz Szustak
lszustak@icis.pcz.pl

Dr inż. Kamil Halbiniak
khalbniak@icis.pcz.pl

Politechnika Częstochowska

Programowanie równoległe z wykorzystaniem współczesnych architektur komputerowych z pamięcią współdzieloną

1. Wprowadzenie do współczesnych architektur komputerowych oraz programowania równoległego
2. Przegląd modeli i standardów programowania równoległego z pamięcią współdzieloną
3. Środowisko OpenMP programowania maszyn z pamięcią wspólną, w tym procesorów wielordzeniowych
4. Zrównoleglanie pętli oraz równoważenie obciążenia w systemach równoległych z pamięcią współdzieloną
5. Zrównoleglanie programów z wykorzystaniem modelu typu data parallelism
6. Zrównoleglanie programów z wykorzystaniem modelu typu task parallelism
7. Mapowanie obliczeń w hybrydowych systemach komputerowych z akceleratorami
8. Przykłady zrównoleglania obliczeń numerycznych

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

**Regionalna Inicjatywa Doskonałości w Dyscyplinach
Informatyki, Elektrotechniki, Elektroniki, Automatyki i Robotyki
na Politechnice Częstochowskiej**

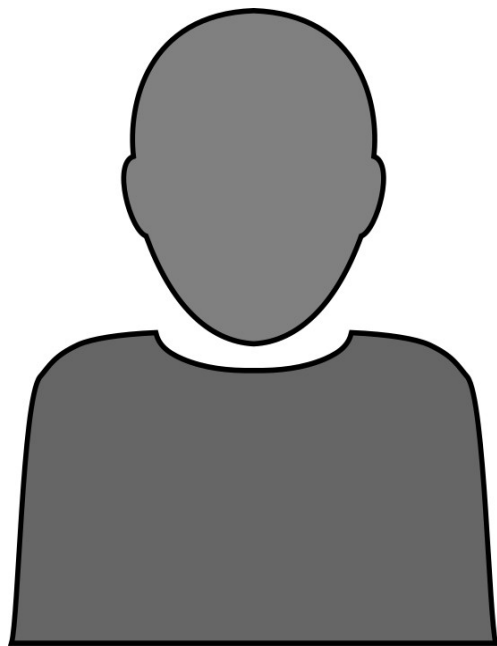

Projekt w ramach programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości, decyzja nr 020/RID/2018/19

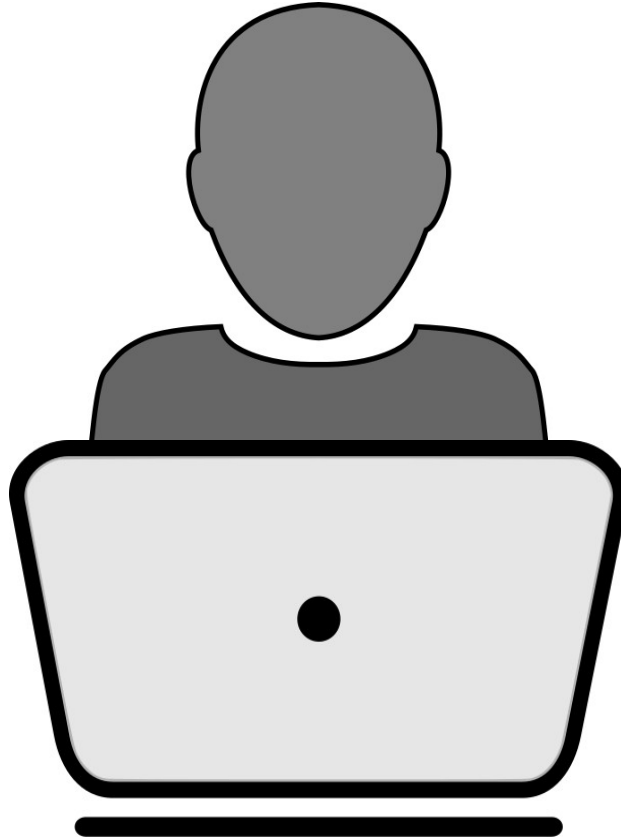
Temat nr 1
**Wprowadzenie do współczesnych architektur
komputerowych oraz programowania
równoległego**

Dr hab. inż. Łukasz Szustak
lszustak@icis.pcz.pl

Politechnika Częstochowska

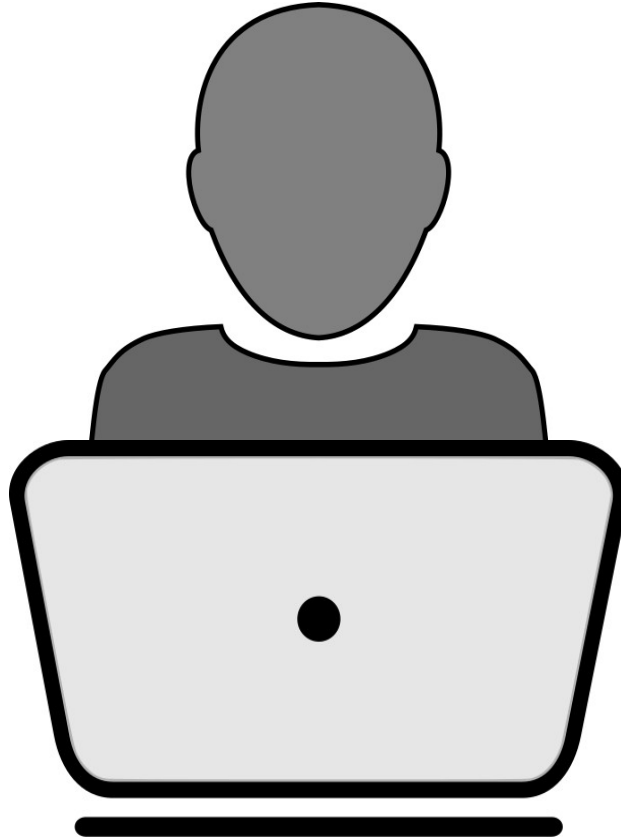

Jeden osoba

Jeden osoba

Jeden komputer

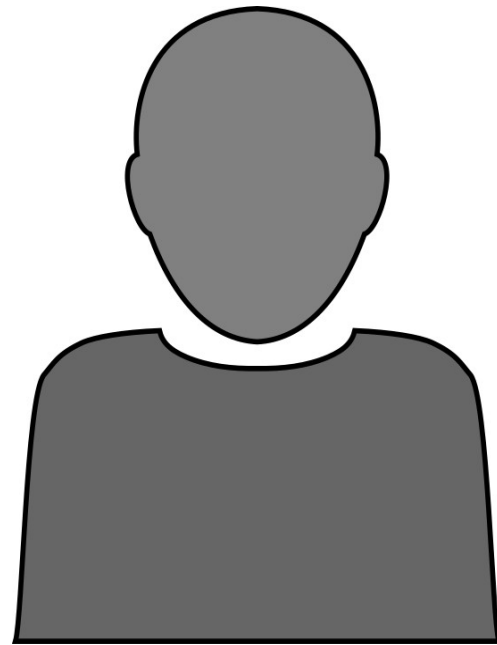
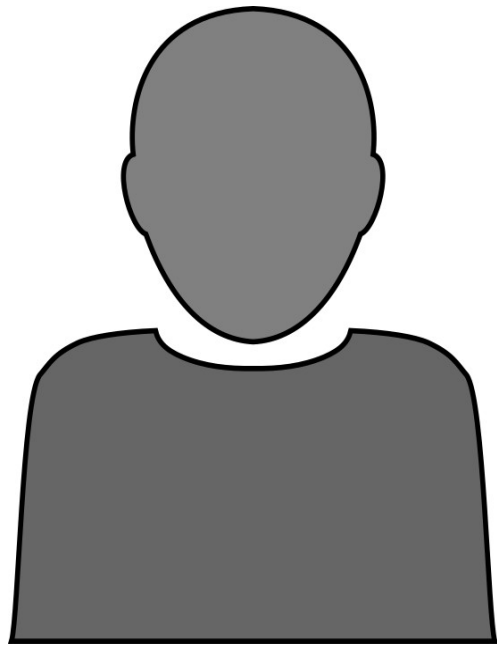

Jeden osoba

Jeden komputer

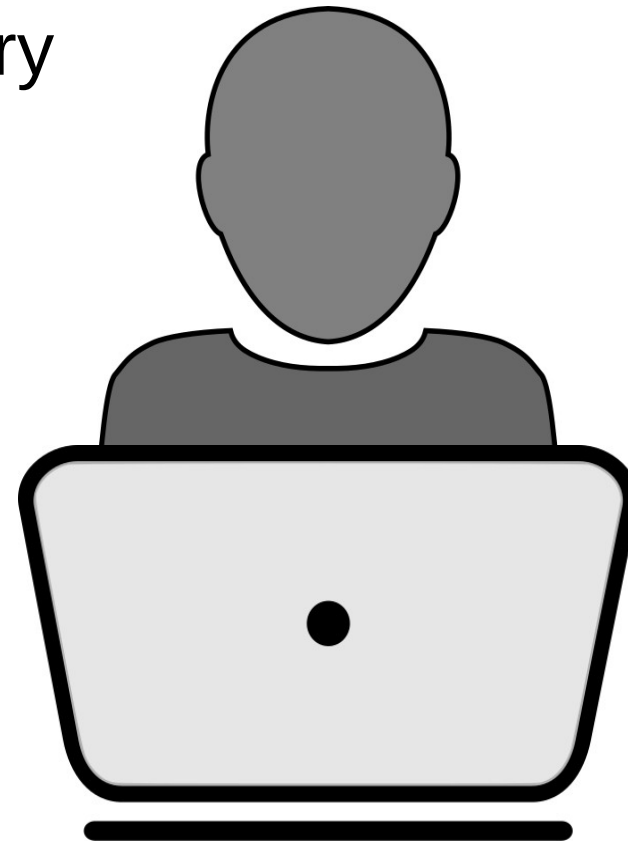
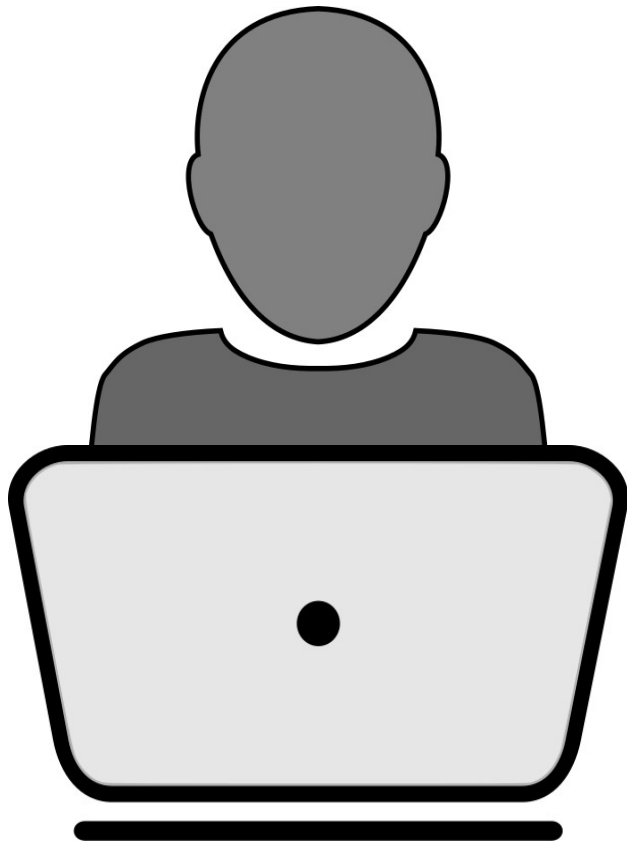
Praca sekwencyjna

Dwie osoby

Dwie osoby

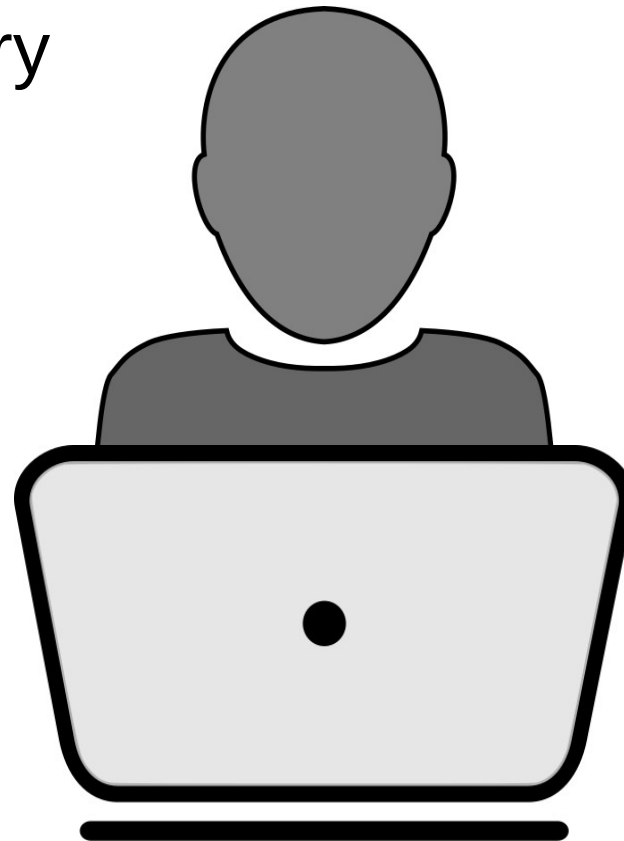
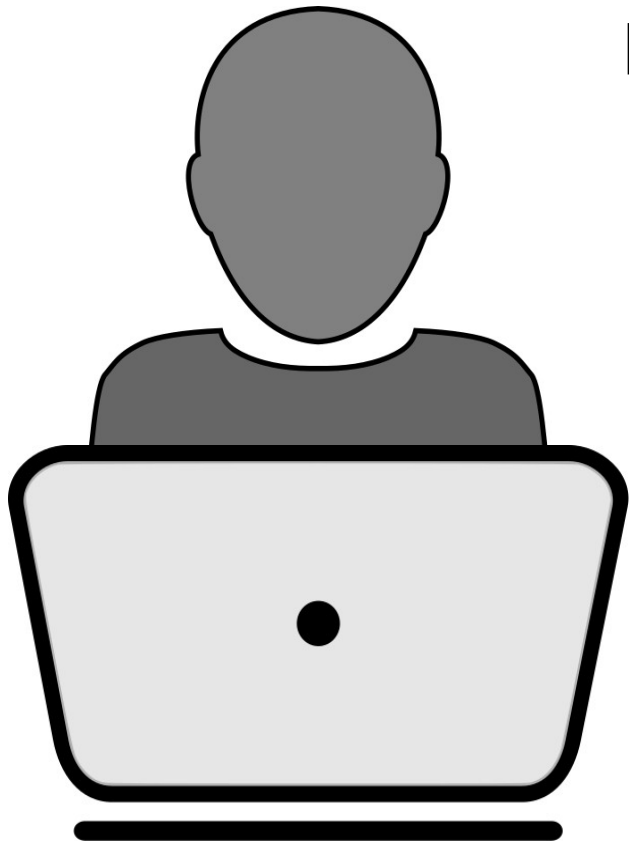
Dwa komputery

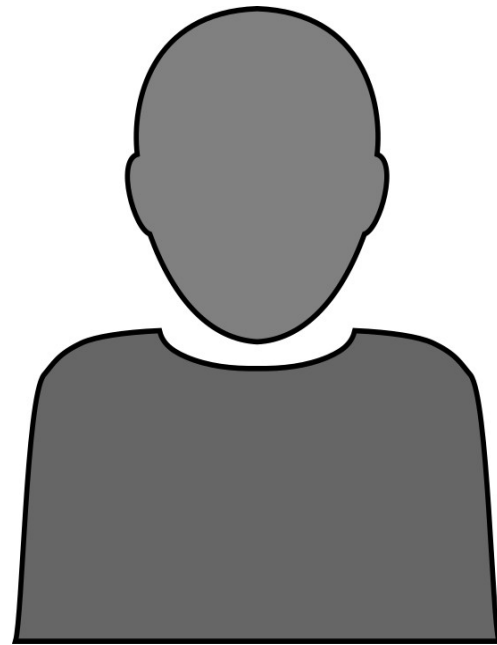
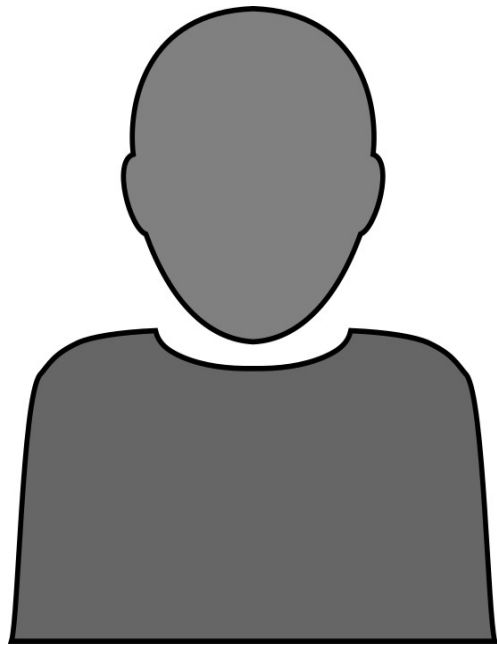
Dwie osoby

Dwa komputery

Praca
równoległa

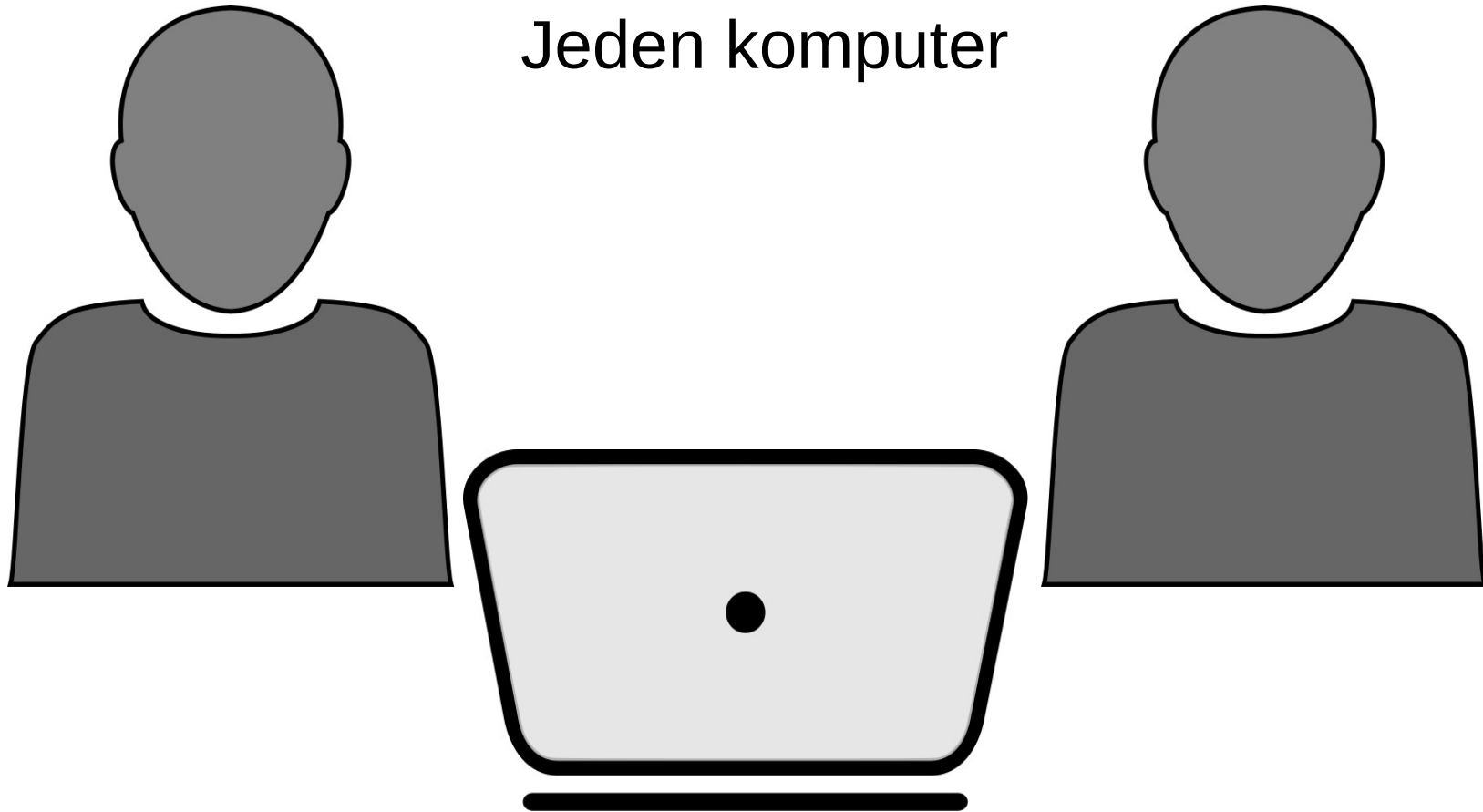

Dwie osoby

Dwie osoby

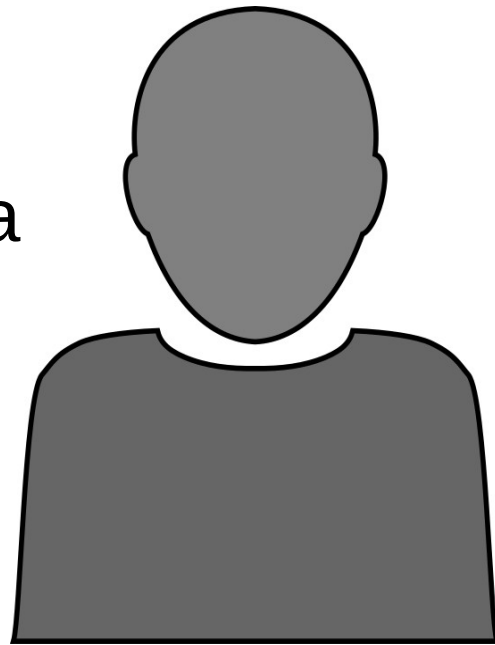
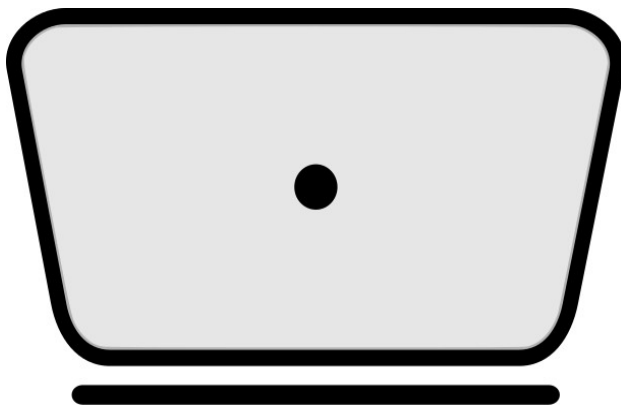
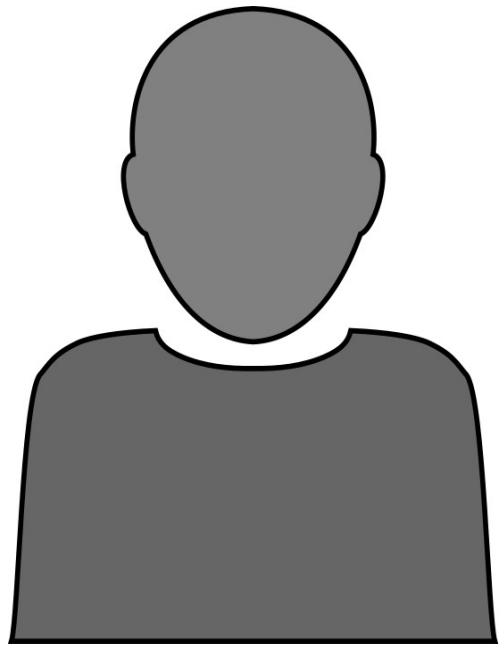
Jeden komputer

Dwie osoby

Jeden komputer

Praca współbieżna

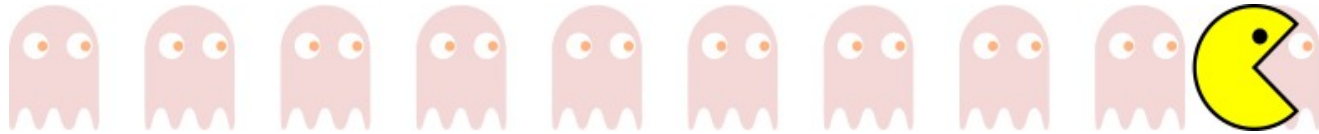
- Sekwencyjne wykonywanie zadań:

1 „PAC-MAN” zjada **10** duchów w ciągu 10 sekund

- Sekwencyjne wykonywanie zadań:

1 „PAC-MAN” zjada **10** duchów w ciągu 10 sekund

- Równoległe wykonywanie zadań:

2 „PAC-MANs” zjadają **10** duchów w ciągu 5 sekund

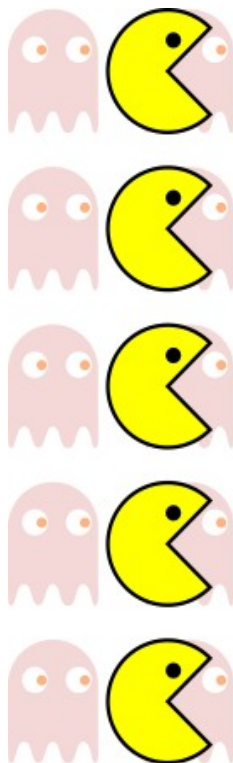
- Sekwencyjne wykonywanie zadań:

1 „PAC-MAN” zjada **10** duchów w ciągu 10 sekund

- Równoległe wykonywanie zadań:

2 „PAC-MANS” zjadają **10** duchów w ciągu 5 sekund

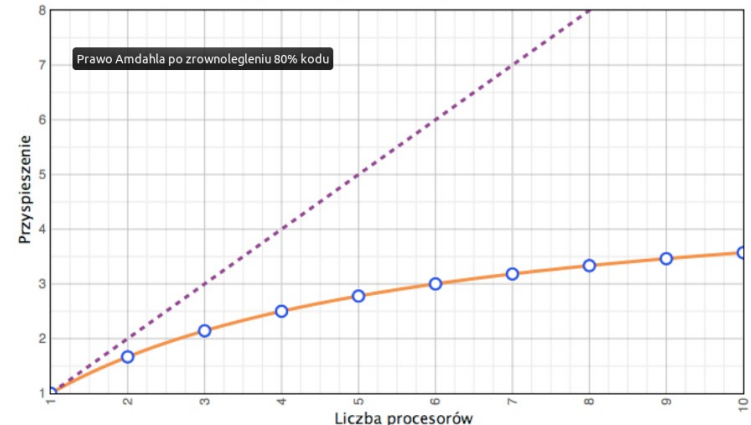
5 „PAC-MANS” zjadają **10** duchów w ciągu 2 sekund

Prawo Amdahla

- Prawo Amdahla jest używane do określenia teoretycznego maksymalnego wzrostu szybkości obliczeń przy użyciu wielu procesorów (rdzeni)
- Prawo Amdahla jest to model zależności pomiędzy oczekiwanym wzrostem szybkości implementacji równoległej algorytmu a algorytmem szeregowym
- Prawo Amdahla określa, że jeżeli P jest proporcją programu, który może podlegać zrównolegleniu i $(1 - P)$ jest proporcją części, która nie może zostać zrównoleglona, wówczas maksymalne przyspieszenie jakie może być uzyskane przy użyciu N procesorów jest równe:

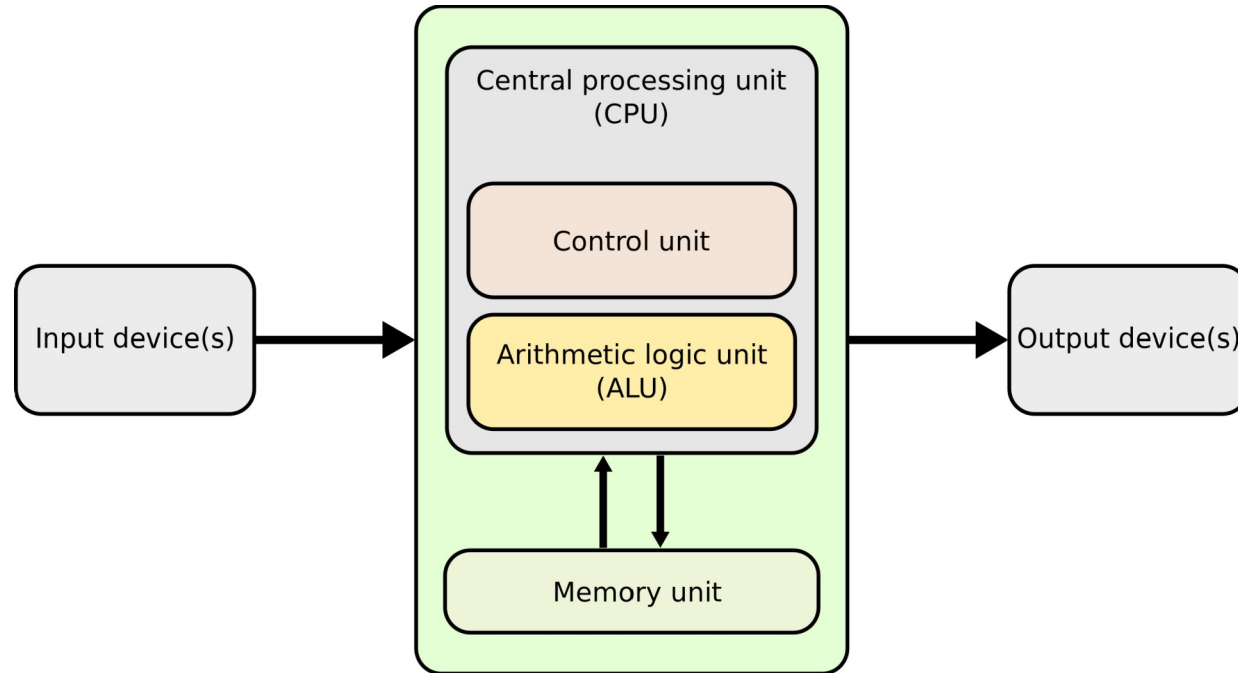
$$S = \frac{1}{(1 - P) + \frac{P}{N}}$$

- Aby uzyskać jak największe przyspieszenie należy zrównoleglać możliwie jak największą część kodu

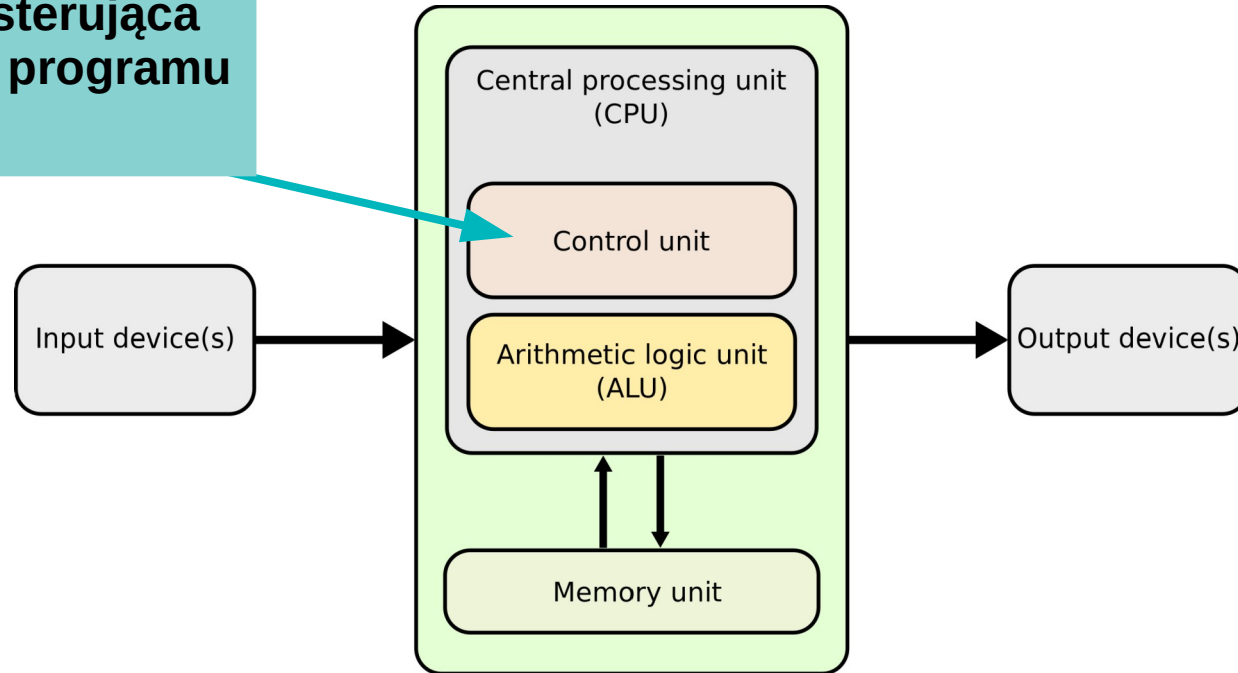
Rozwój procesorów CPU

Architektura von Neumanna (1945)

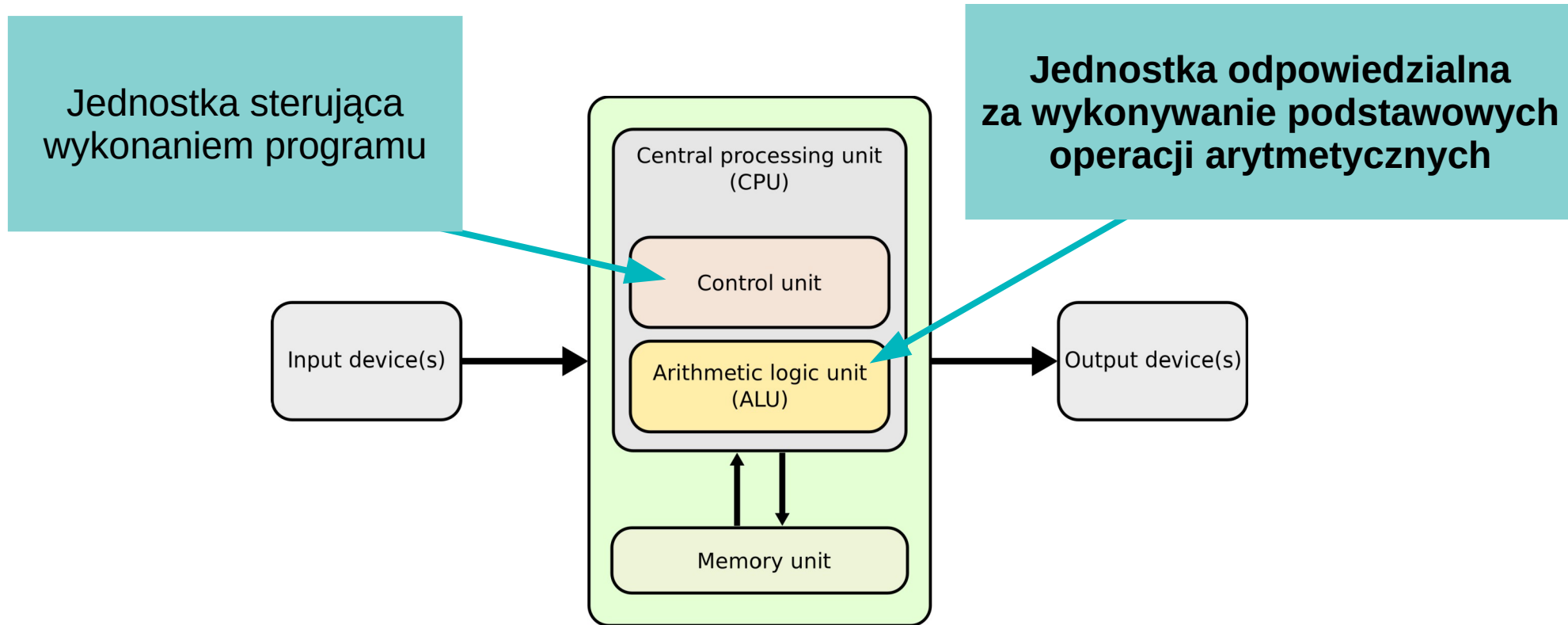

Architektura von Neumanna (1945)

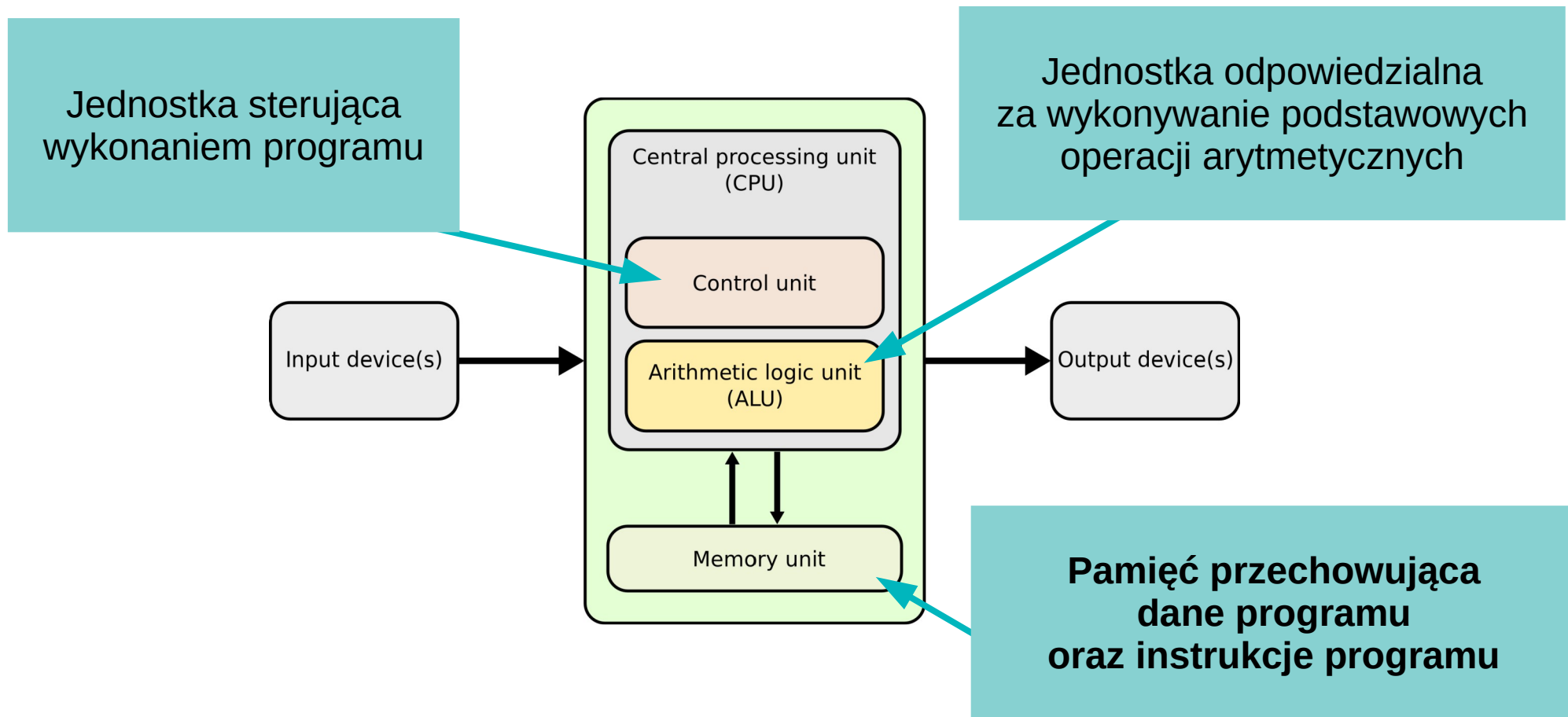
**Jednostka sterująca
wykonaniem programu**

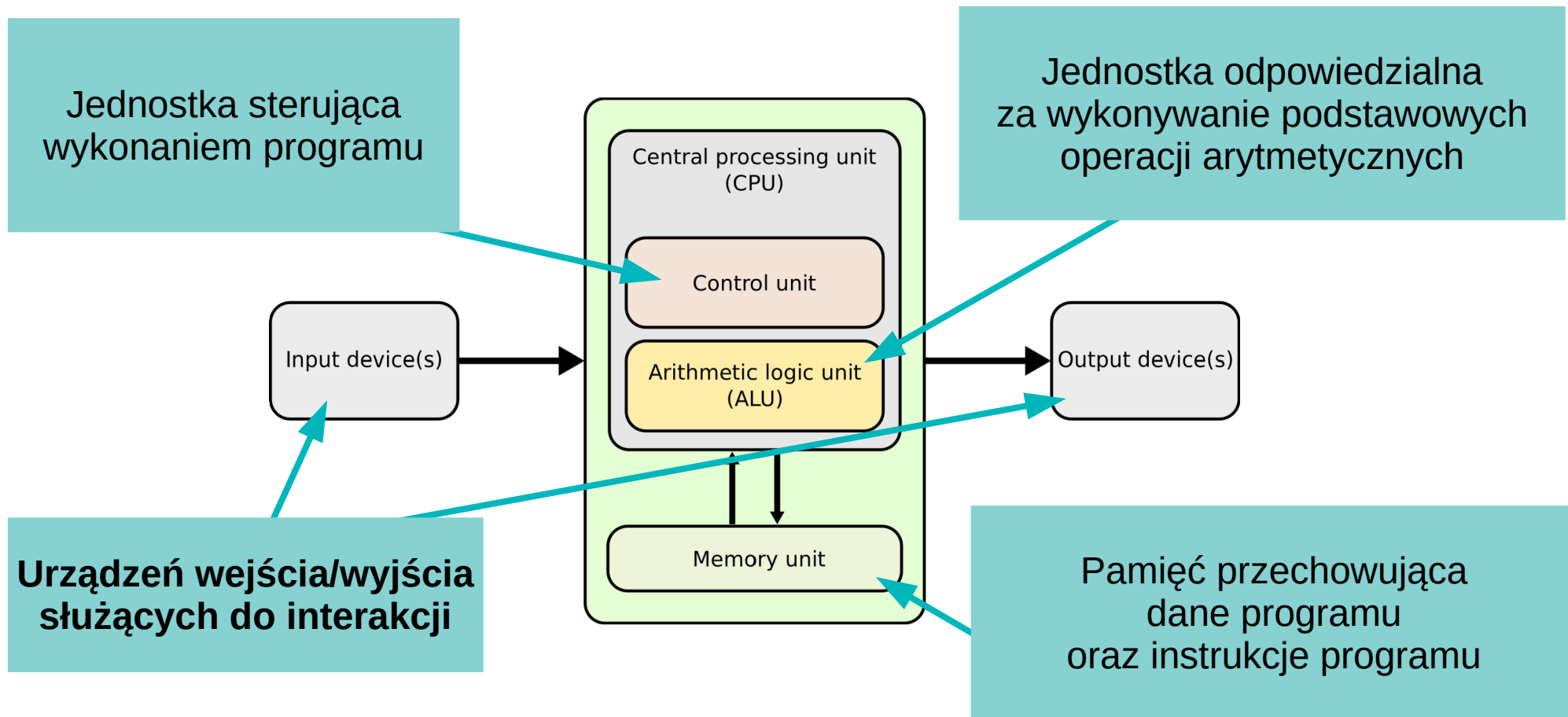
Architektura von Neumanna (1945)

Architektura von Neumanna (1945)

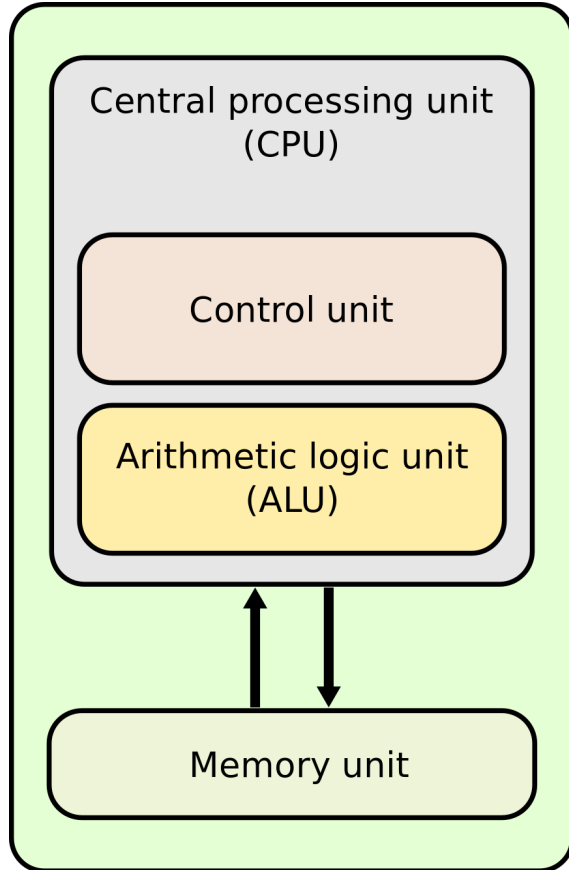

Architektura von Neumanna (1945)

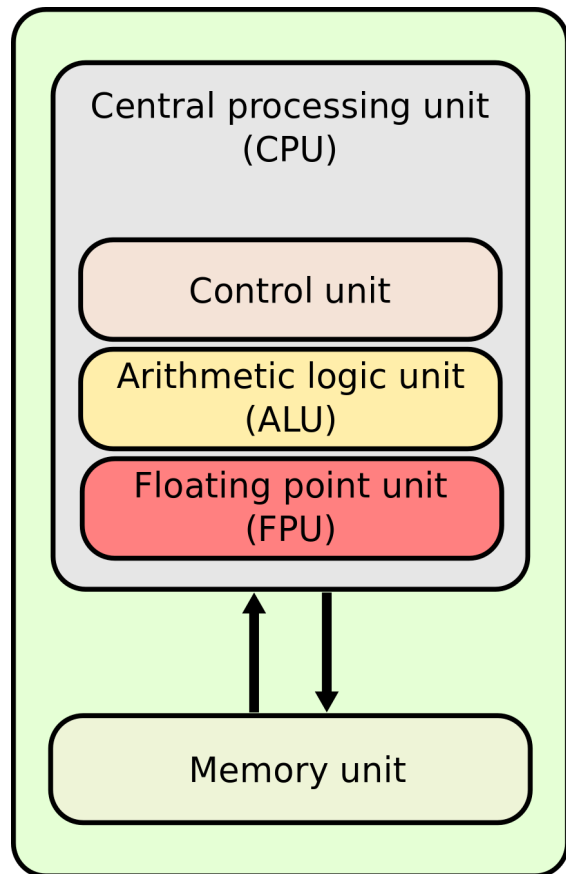

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- Architektura von Neumanna

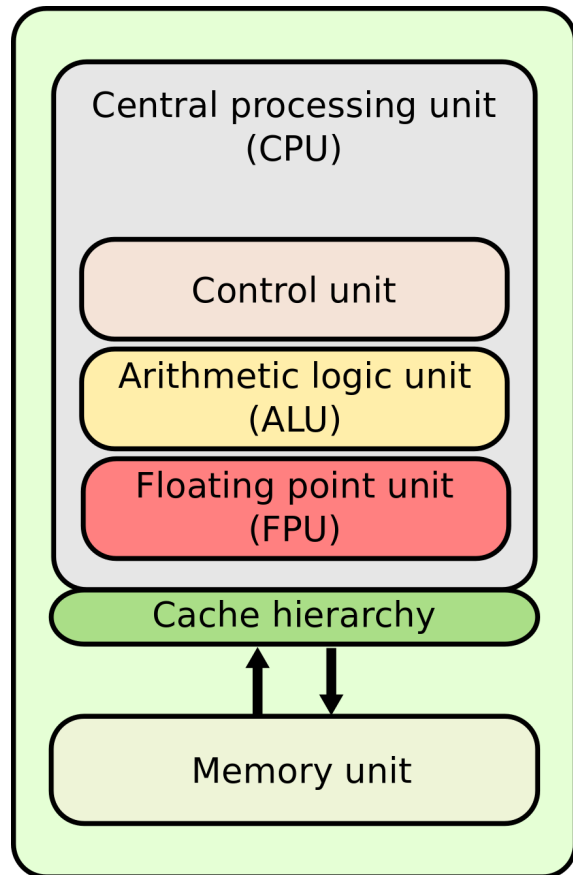

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

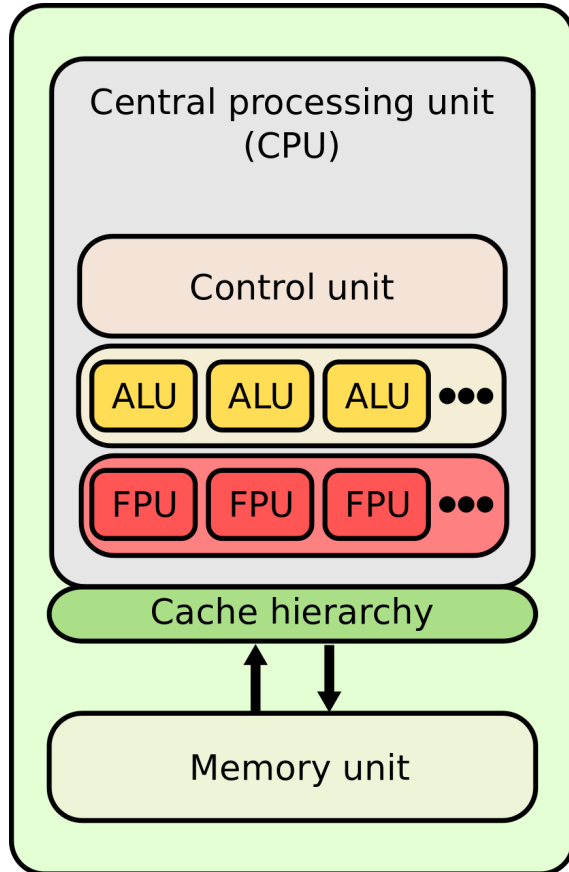
- **Jednostka FPU – obliczenia zmiennoprzecinkowe**
- **Wydajność obliczeniowa [flop/s]**
liczba operacji zmiennoprzecinkowych typu dodawania, mnożenie wykonywana w ciągu jednej sekundy

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- **Pamięć podręczna**
- Hierarchia L1,L2 oraz L3, a nawet L4
 - Przepustowość danych do pamięci [byte/s]
 - Opóźnienie [s]

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- **Wiele jednostek ALU i FPU**, równolegle wykonujących zadania
- Jeżeli jest to możliwe, jednostka sterująca automatycznie równolegle wykonuje zadania na różnych FPU/ALU
 - który program wykona się równolegle??:

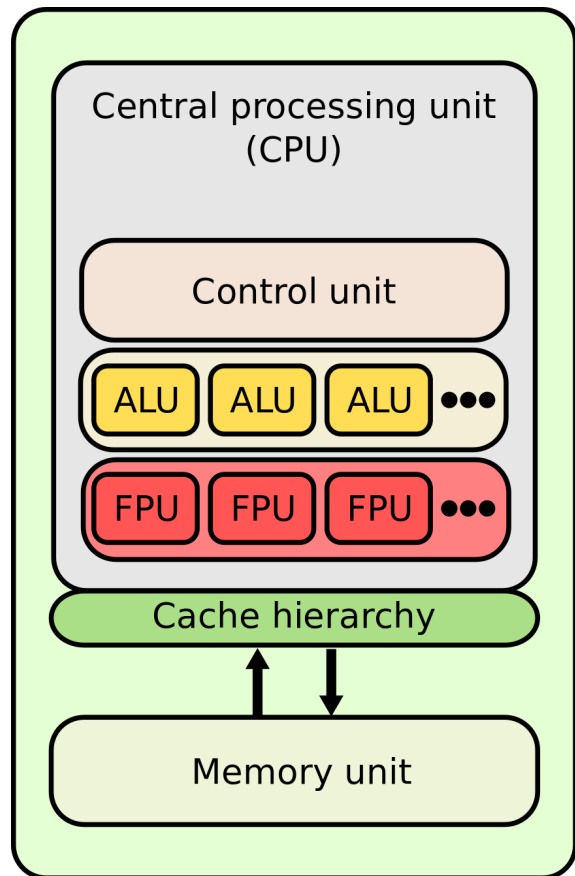
a)

$c=a+b$
 $d=a*b$

b)

$c=a+b$
 $d=a*c$

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- **Wiele jednostek ALU i FPU**, równolegle wykonujących zadania
- Jeżeli jest to możliwe, jednostka sterująca automatycznie równolegle wykonuje zadania na różnych FPU/ALU
 - który program wykona się równolegle??:

a)

```
c=a+b
d=a*b
```

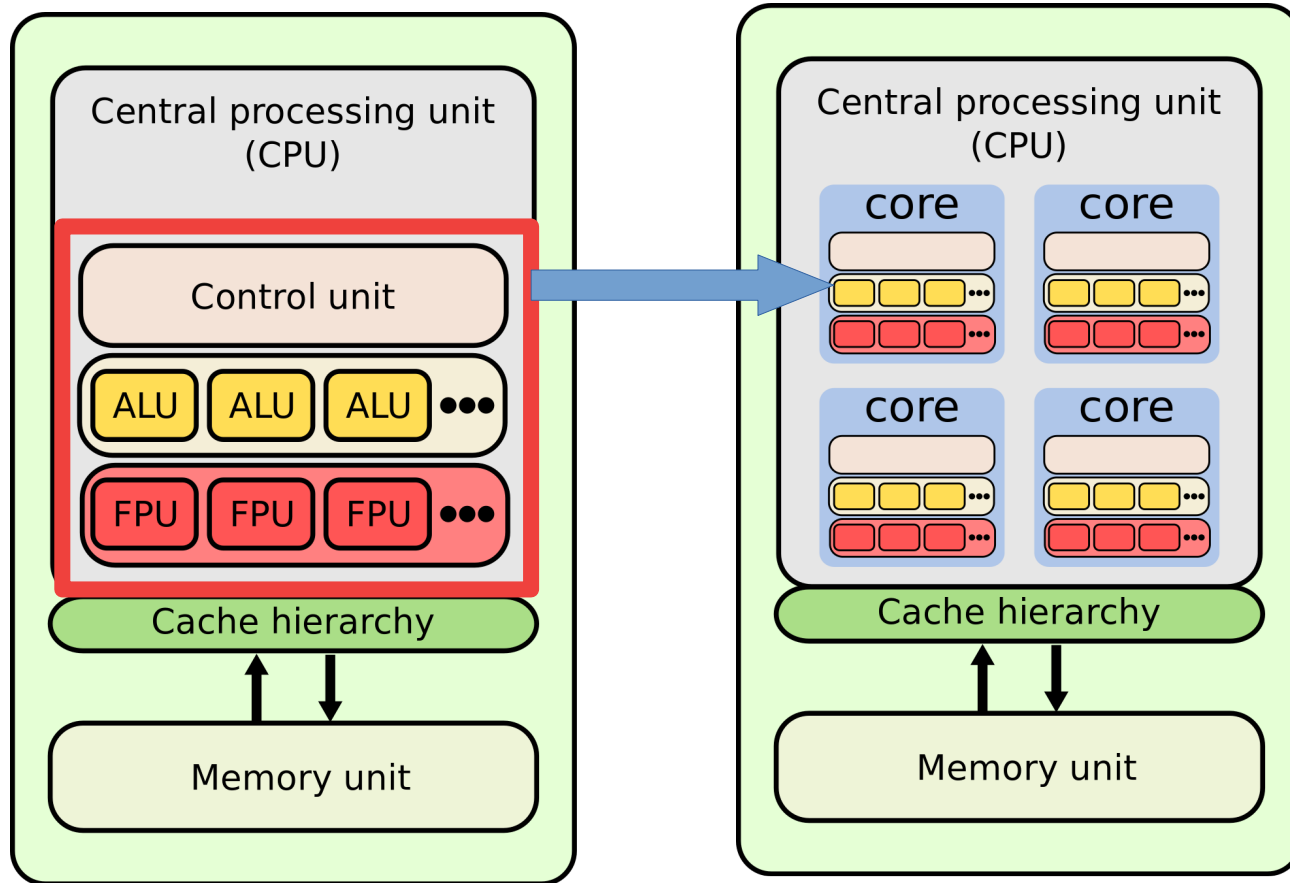
Równolegle

b)

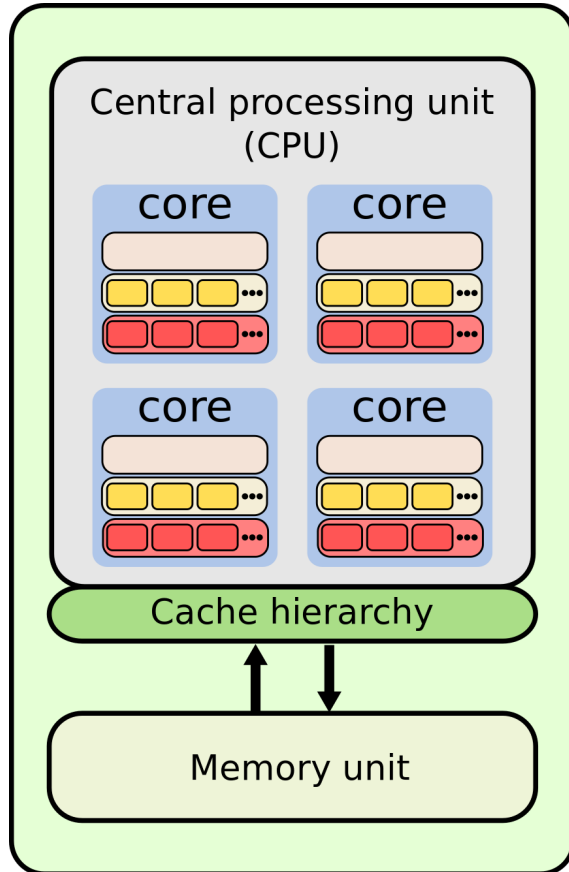
```
c=a+b
d=a*c
```

Sekwencyjnie

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

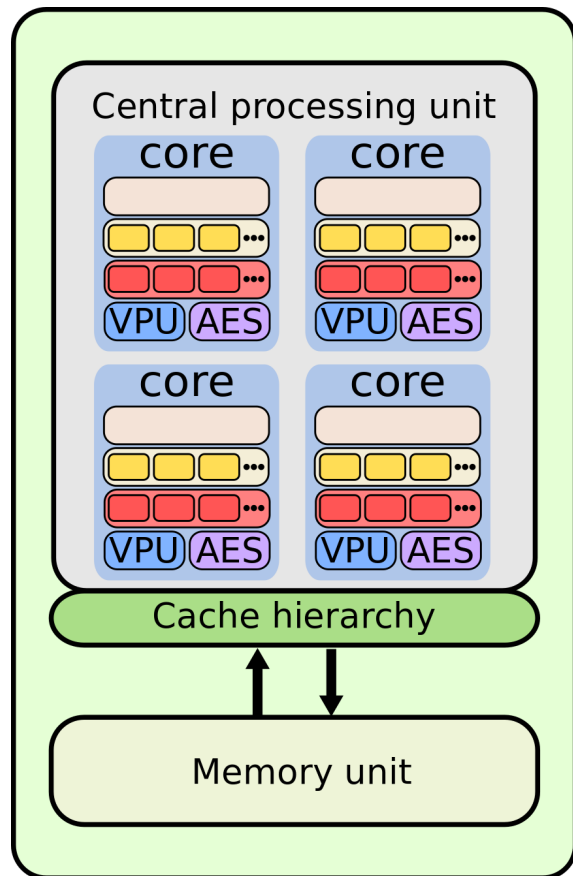

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

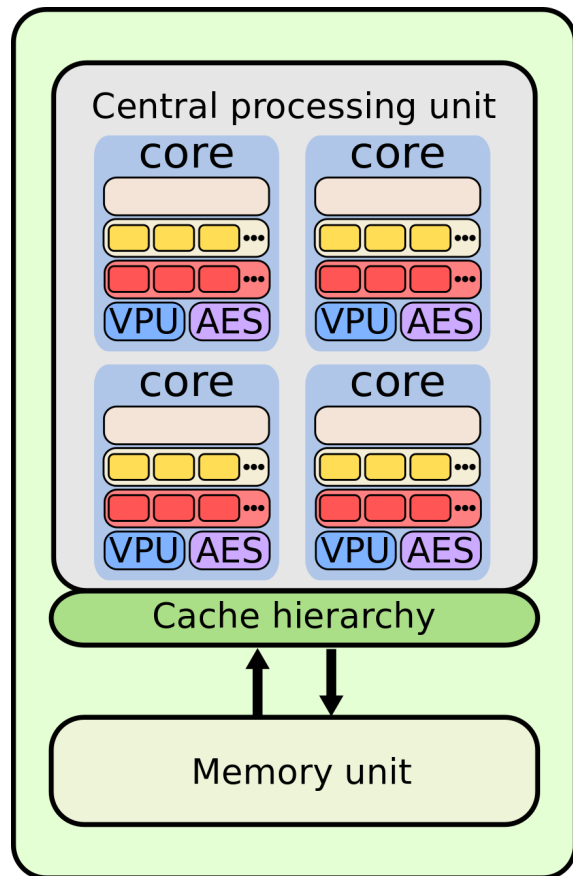
- Architektury wielordzeniowe
- Procesor zawiera wiele rdzenie, umożliwiających równoległe wykonywanie zadań

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

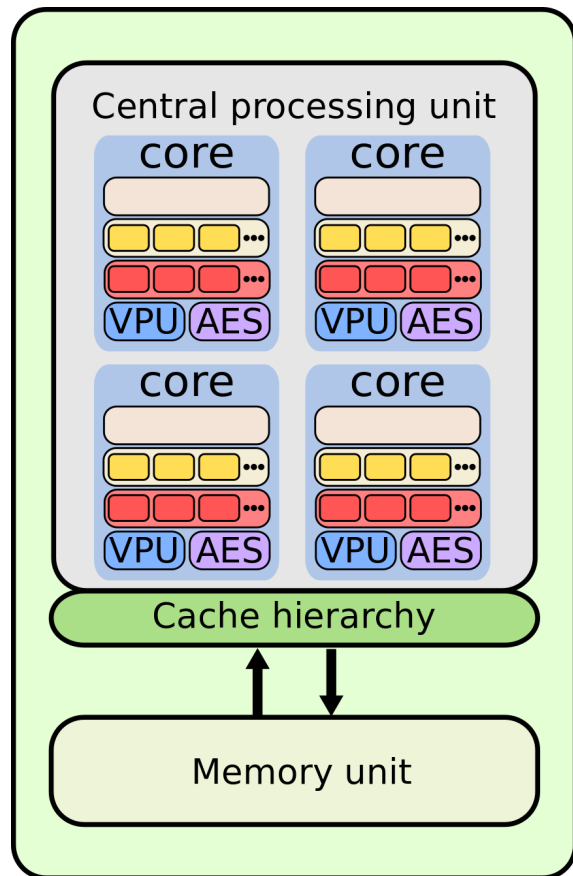
- Rdzenie zostały wyposażone w jednostki wyspecjalizowane do wykonywania konkretnych zadań, np..
 - VPU – jednostka wektorowa
 - AES – jednostka do szyfrowania

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

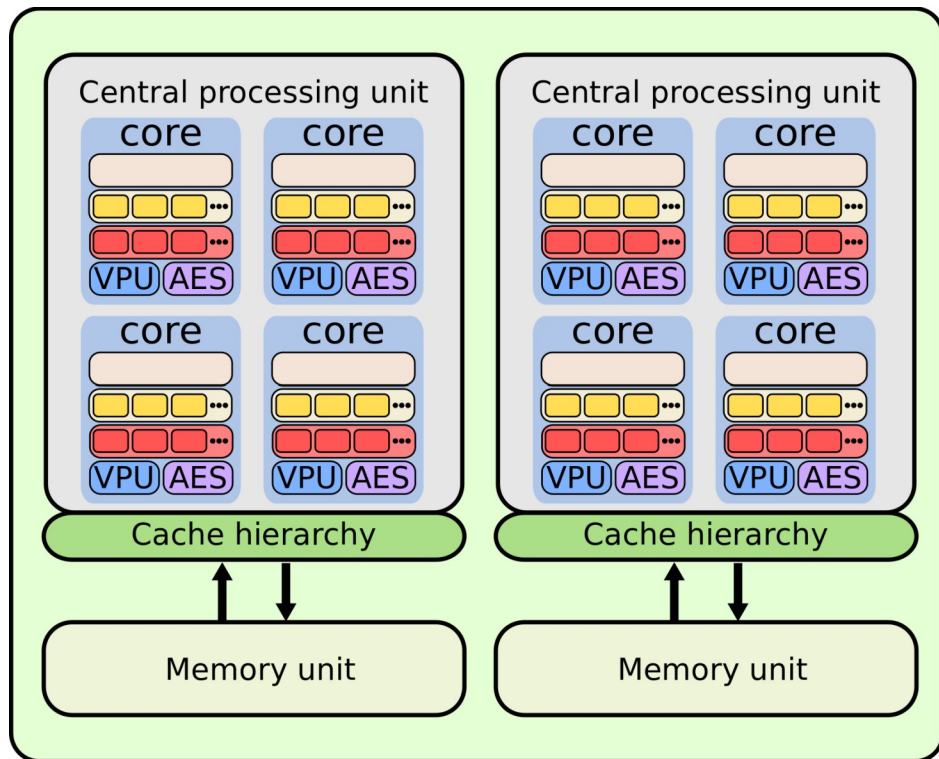
- Rdzenie zostały wyposażone w jednostki wyspecjalizowane do wykonywania konkretnych zadań, np..
 - VPU – jednostka wektorowa
 - AES – jednostka do szyfrowania

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

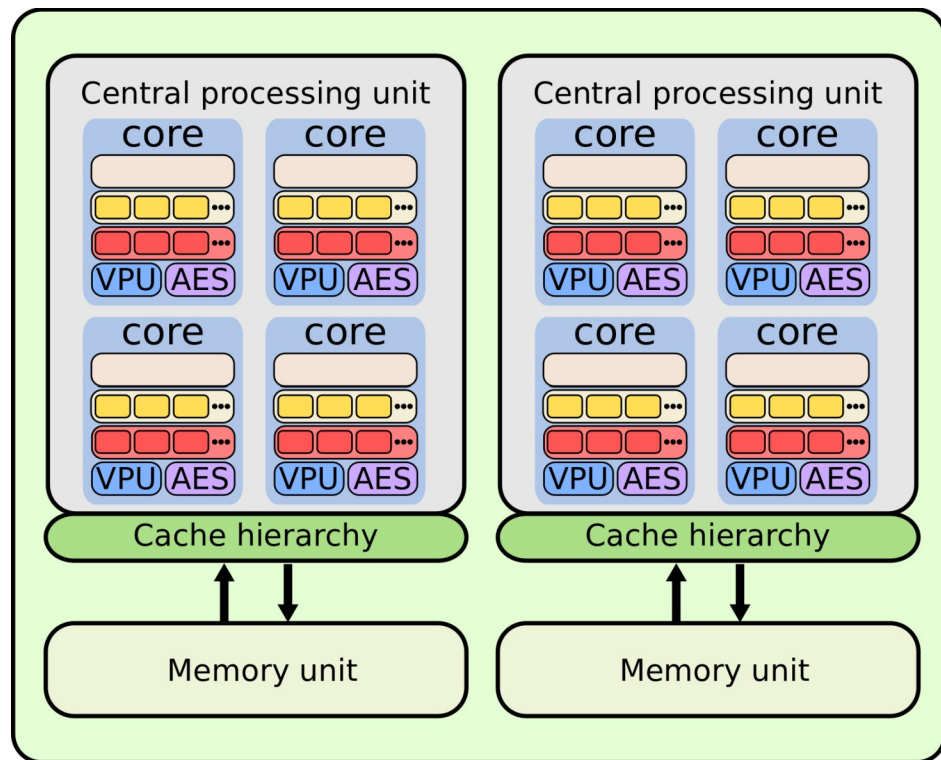
- Rdzenie zostały wyposażone w jednostki wyspecjalizowane do wykonywania konkretnych zadań, np..
 - VPU – jednostka wektorowa
 - AES – jednostka do szyfrowania

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

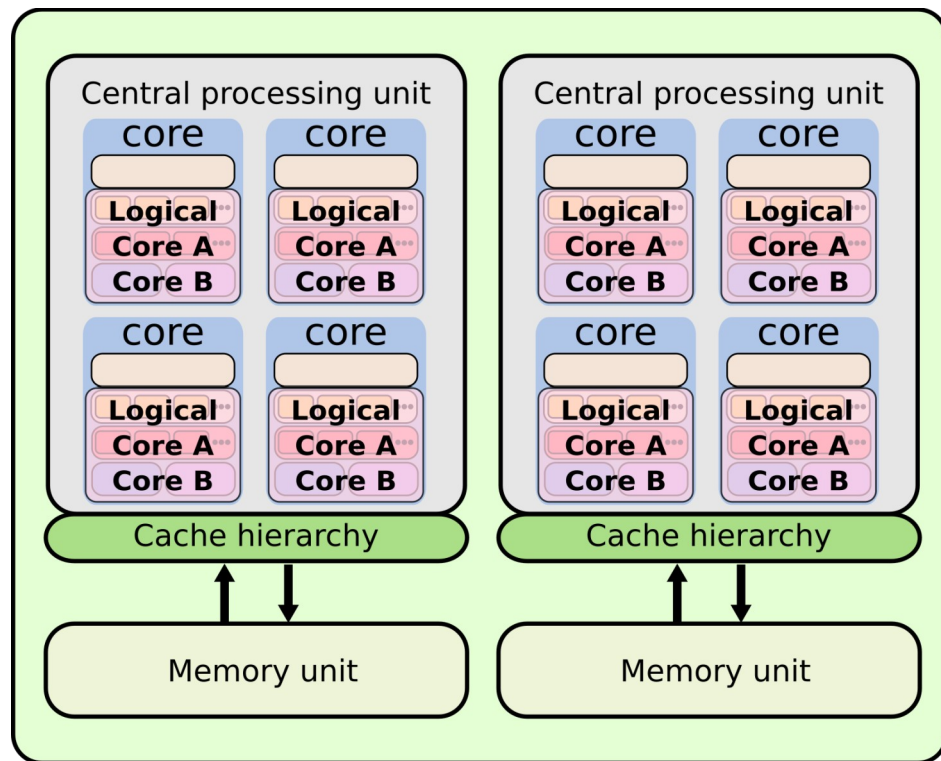
- Architektury wieloprocessorow
- Pojedynczy komputer, nazywany też węzłem składa się z wielu procesorów CPU

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- Architektury wieloprocessorow
- Pojedynczy komputer, nazywany też węzłem składa się z wielu procesorów CPU
- Wiele węzłów połączonych siecią tworzy klaster
- Wiele klastrów tworzą gridy

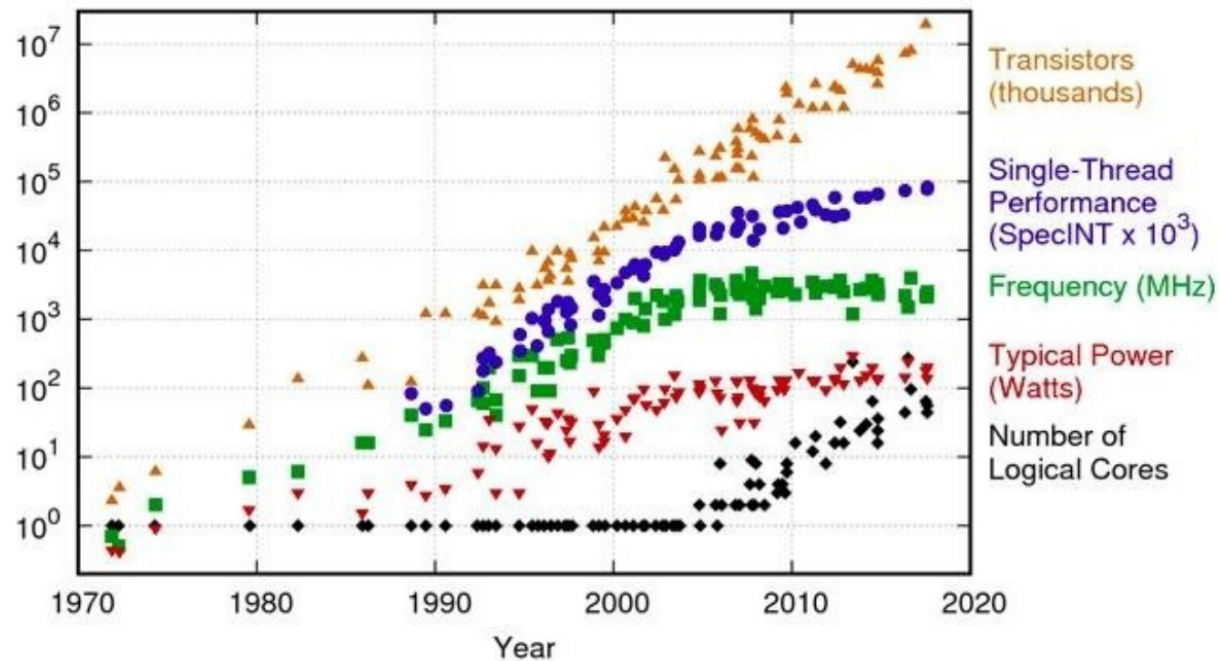
Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- Obecne procesory wspierają sprzętową wielowątkowość (Simultaneous multithreading, SMT)
- Oznacza to, że jeden fizyczny rdzeń traktowany jest jako kilka logicznych rdzeni (sprzętowe rdzenie),
- system operacyjny oraz użytkownik widzi dwa rdzenie, a w rzeczywistości jest tylko jeden
- np.. procesory firm Intel i AMD oferują procesory CPU wspierające **dwa logiczne rdzenie** w obrębie pojedynczego rdzenia fizycznego
- SMT ma na celu zwiększenie wydajności równoległe (współbieżnie) wykonywanych zadań
- **Uwaga, SMT nie oznacza duplikowanie głównych zasobów rdzenie**
- Pomimo że logiczne procesory pozwalają na jednoczesne wykonanie zadań, tylko jedno zadanie zużywa zasoby w danym cyklu procesora

Rozwój procesorów ogólnego przeznaczenia

- Obecnie zauważamy dynamiczny przyrost liczby rdzeni dla nie zmieniającej się częstotliwości procesora

Original data up to the year 2010 collected and plotted by M. Horowitz, F. Labonte, O. Shacham, K. Olukotun, L. Hammond, and C. Batten
New plot and data collected for 2010-2017 by K. Rupp

Rozwój procesorów firmy Intel

Microarchitecture	Intel Xeon Processor	Cores	Freq	TDP [w]	Release date	Lithography [nm]
Nehalem	W5590	4	3,33	130	2009	45
Westmere-EP	X5690	6	3,47	130	2011	32
Sandy Bridge-EP	E5-2687W	8	3,1	150	2012	32
Ivy Bridge-EP	E5-2697 v2	12	2,7	130	2013	22
Haswell-EP	E5-2699 v3	18	2,3	145	2014	22
Broadwell EP	E5-2699A v4	22	2,4	145	2016	14
Skylake SP	Platinum 8180M	28	2,5	205	2017	14
Cascade Lake-AP	Platinum 9282	56	2,6	400	2019	14

Rozwój procesorów firmy Intel

Microarchitecture

Nehalem

Westmere-EP

Sandy Bridge-EP

Ivy Bridge-EP

Haswell-EP

Broadwell EP

Skylake SP

Cascade Lake-AP

date

Lithography [nm]

45

32

32

22

22

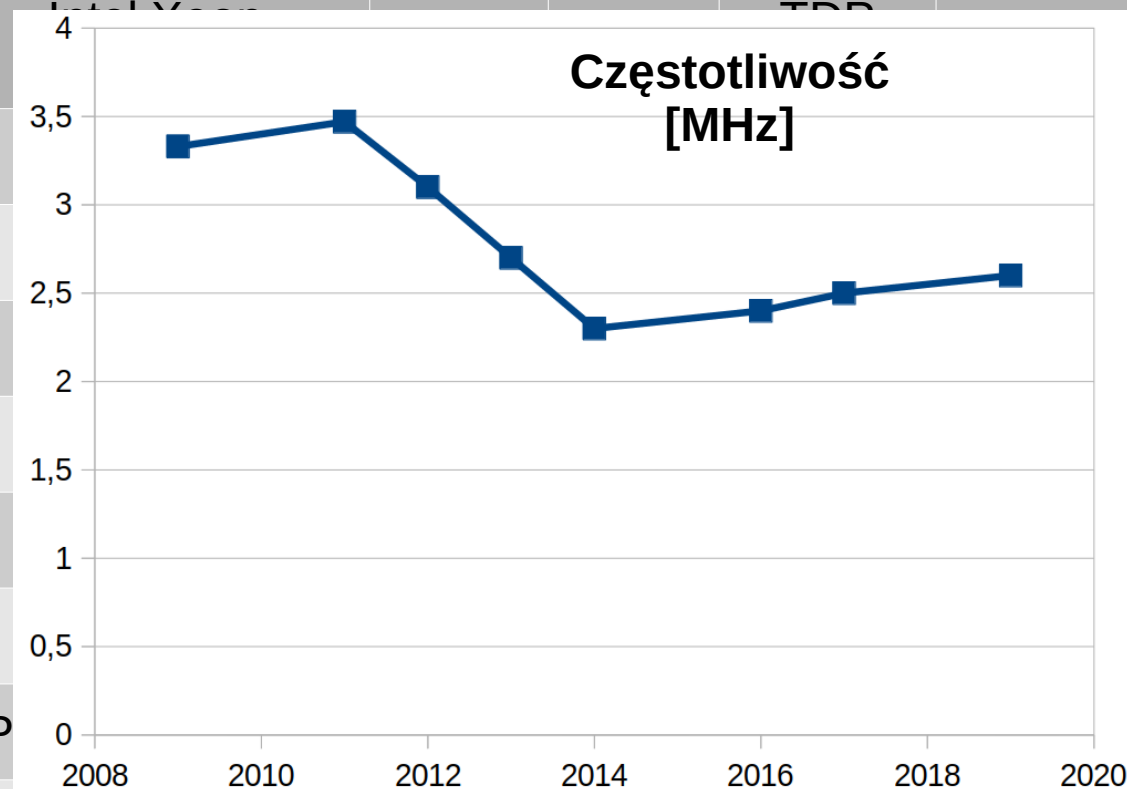
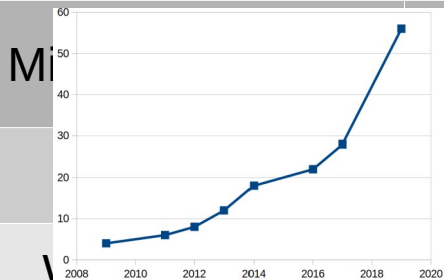
14

14

14

<https://ark.intel.com/>

Rozwój procesorów firmy Intel

Sandy Bridge-EP

Ivy Bridge-EP

Haswell-EP

Broadwell EP

Skylake SP

Cascade Lake-AP

Platinum 9282

56

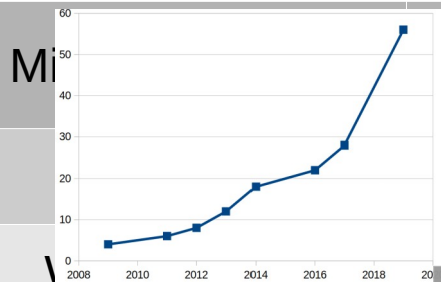
2,6

400

2019

Model	Release date	Lithography [nm]
9		45
1		32
2		32
3		22
4		22
6		14
7		14
		14

Rozwój procesorów firmy Intel

Sandy Bridge-EP

Ivy Bridge-EP

Haswell-EP

Broadwell EP

Skylake SP

Cascade Lake-AP

Intel Xeon
Processor

W5590

X5690

E5-2680

E5-2690

E5-2699A v4

Platinum 8180M

Platinum 9282

Cores

4

6

12

16

28

28

56

Freq

3,33

3,47

3,1

2,9

2,9

2,5

2,6

TDP
[w]

130

130

150

130

145

145

400

Release date

2013

2014

2016

2017

2019

Lithography
[nm]

22

22

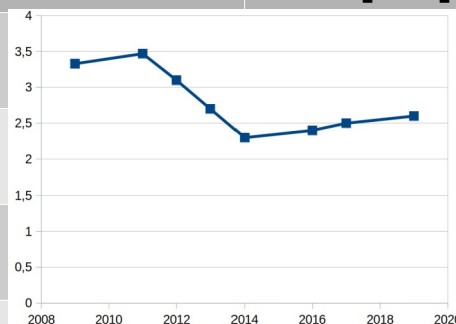
14

14

14

Liczba rdzeni

Częstotliwość
[MHz]

Rozwój procesorów firmy AMD

Microarchitecture	AMD Opteron	Cores	Freq	TDP [w]	Lithography [nm]	Release date
K8	8218 HE	2	2,8	68	90	2007
K10	8425 HE	6	2,8	105	45	2009
K10	6180	12	2,5	140	45	2010
Bulldozer	6287 SE	16	2,8	140	32	2012
Piledriver	6380	16	2,8	115	32	2012

Microarchitecture	AMD EPYC	Cores	Freq	TDP [w]	Lithography [nm]	Release date
Zen	7601	32	2,2	180	14	2017
Zen 2	????	64 ??	??	??	??	19/20

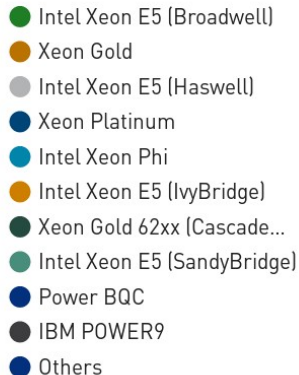
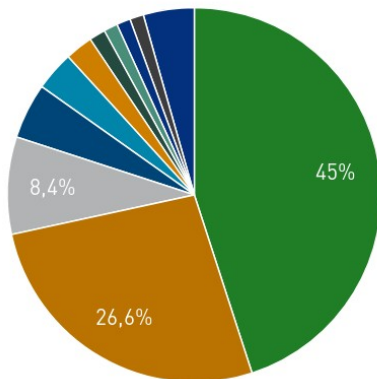
Architektury wieloprocessorowe (wielordzeniowe)

Przegląd równoległych architektur komputerowych

- <https://www.top500.org>
- Generacje procesorów stosowane w architekturach komputerowych (2019 r.):

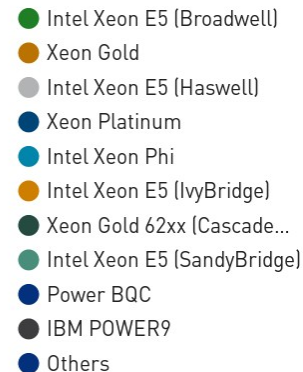
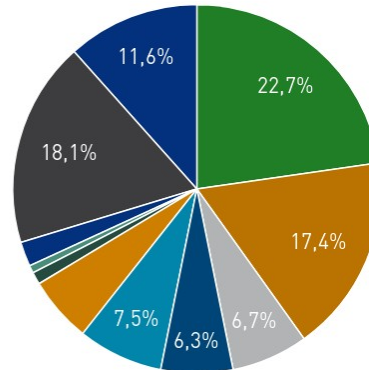
a) liczebność

Processor Generation System Share

b) wydajność

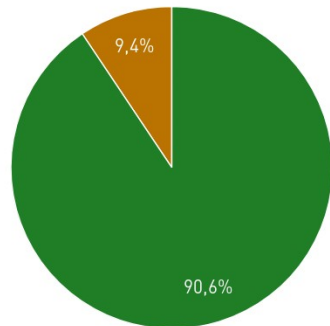
Processor Generation Performance Share

Architektury wieloprocessorowe

- W chwili obecnej w **klastrach** komputerowych stosuje się powszechnie architektury wieloprocessorowe
- Wśród współczesnych systemów wieloprocessorowych stosowanych w klastrach komputerów PC można wyróżnić architekturę **ccNUMA**

Architecture System Share

● Cluster
● MPP

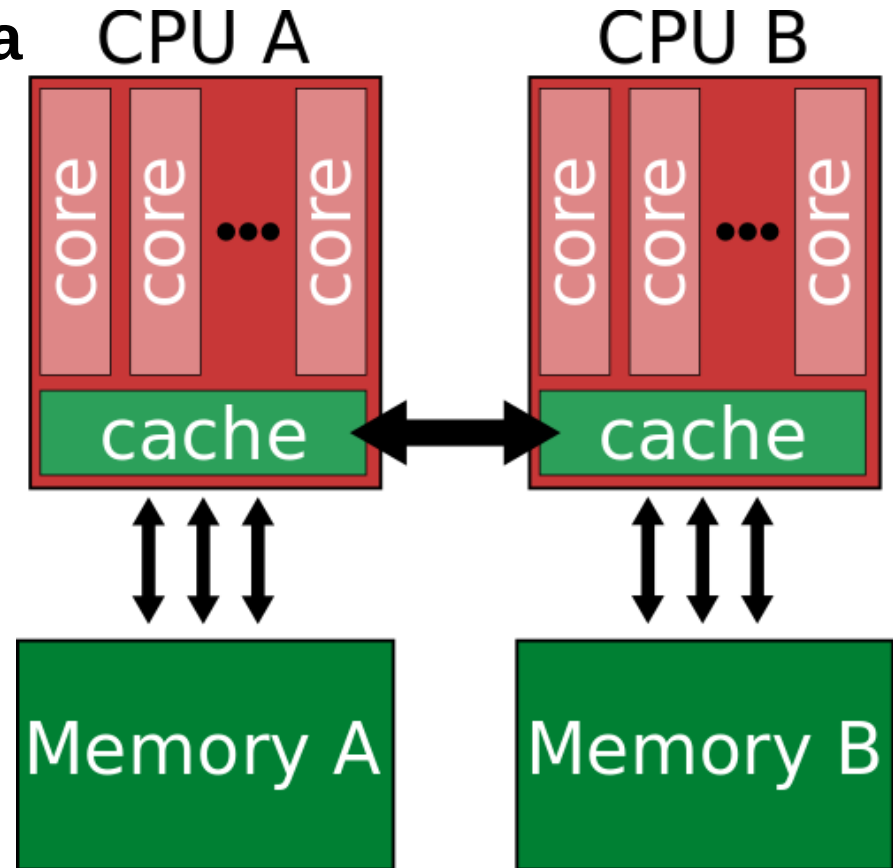

Architektura ccNUMA jako przykład modelu pamięci współdzielonej

- NUMA (Non-Uniform Memory Access) jest sposobem organizacji dostępu do pamięci komputera stosowanej w maszynach wieloprocessorowych
- Architektura NUMA udostępnia użytkownikowi **spójną logicznie przestrzeń adresową**, pomimo że pamięć jest fizycznie podzielona
- Niejednorodność w dostępie do pamięci polega na tym, że dany procesor szybciej uzyskuje dostęp do swojej lokalnej pamięci, aniżeli do pamięci pozostałych procesorów lub pamięci współdzielonej
- Architektura ccNUMA (Cache coherent NUMA) jest szczególnym rodzajem architektury NUMA
- Architektura ccNUMA (Cache coherent NUMA) charakteryzuje się niejednorodnym dostępem do pamięci oraz spójną pamięcią podręczną
- Architektura ccNUMA udostępnia użytkownikowi spójną logicznie przestrzeń adresową, pomimo fizycznego podziału pamięci
- Pamięci podręczne w systemie ccNUMA jest współdzielona, co jest realizowane za pomocą odpowiednich rozwiązań sprzętowych

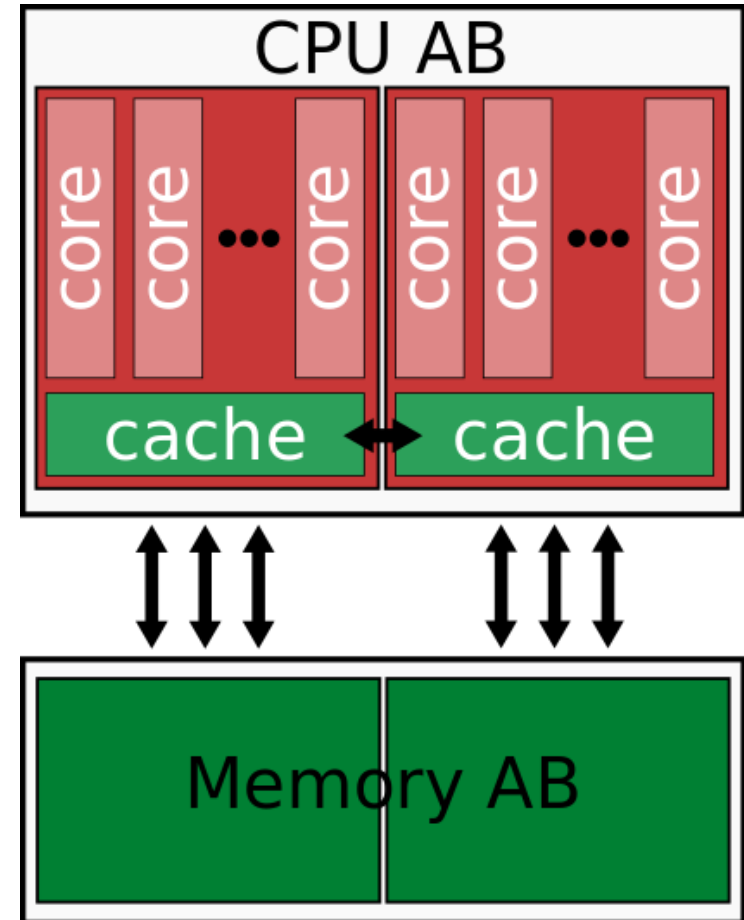
Architektura ccNUMA

- Pamięć jest fizycznie podzielona

Architektura ccNUMA

- Pamięć jest fizycznie podzielona
- **Pamięć jest logicznie spójna**
- Architektura ccNUMA stwarza dla użytkownika pojedynczy komputer (np.. stacji robocza lub węzeł klastra), w obrębie którego każdy procesor/rdzeń "widzi" całą dostępną pamięć

Architektura ccNUMA

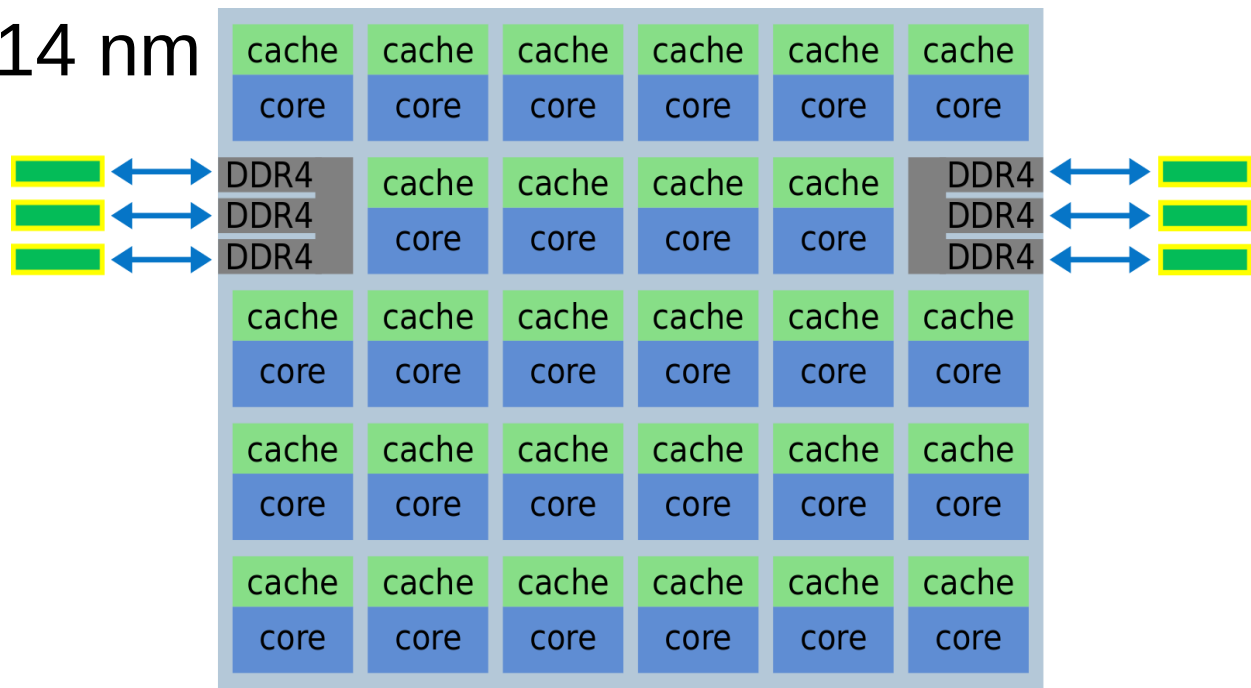
```
tester@gpu2:~$ lscpu
Architecture:          x86_64
CPU op-mode(s):        32-bit, 64-bit
Byte Order:             Little Endian
Address sizes:          46 bits physical, 48 bits virtual
CPU(s):                 72
On-line CPU(s) list:   0-71
Thread(s) per core:     2
Core(s) per socket:     18
Socket(s):              2
NUMA node(s):           2
Vendor ID:              GenuineIntel
CPU family:             6
Model:                  63
Model name:             Intel(R) Xeon(R) CPU E5-2699 v3 @ 2.30GHz
Stepping:               2
CPU MHz:                1197.217
CPU max MHz:            3600,0000
CPU min MHz:            1200,0000
BogoMIPS:               4589.22
Virtualization:         VT-x
L1d cache:              32K
L1i cache:              32K
L2 cache:               256K
L3 cache:               46080K
NUMA node0 CPU(s):     0-17,36-53
NUMA node1 CPU(s):     18-35,54-71
```

- Przykładowo:
2x Intel Xeon CPU E5-2699 v3
 - 2x36 (72) logicznych rdzeni
 - 2x18 (36) fizycznych rdzeni
 - 2 wątki na rdzeń

Rozwiązania ccNUMA dla procesorów firmy Intel

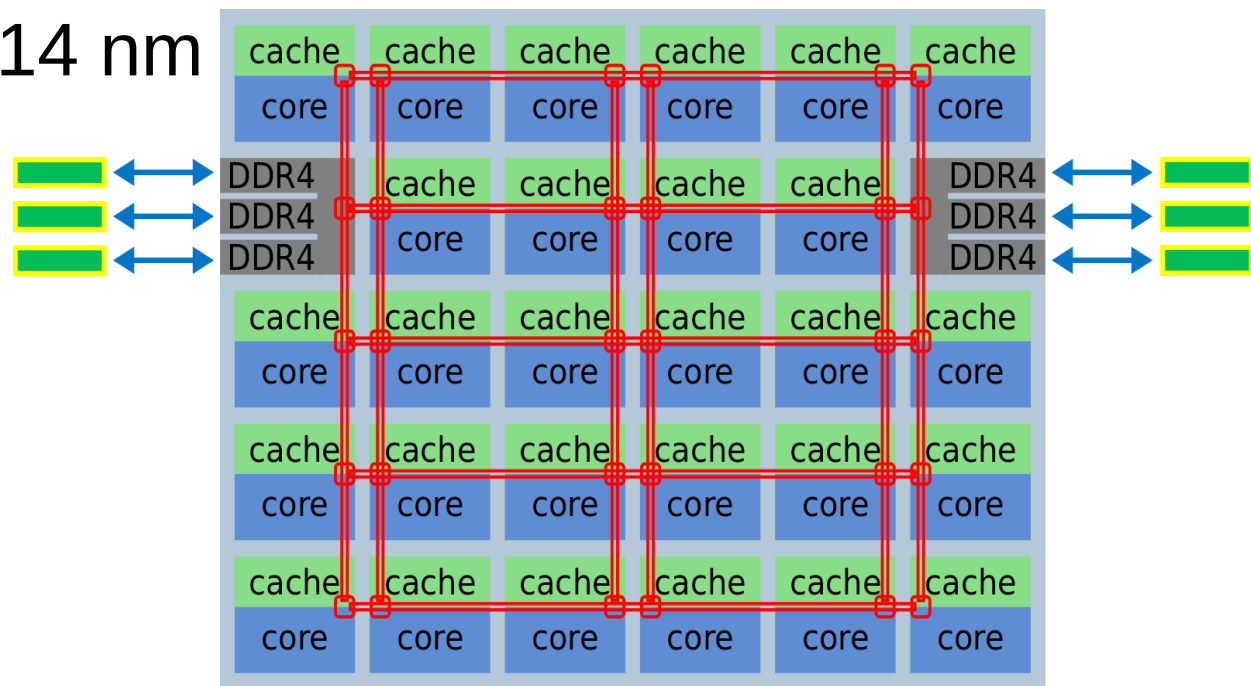
Rodzina procesorów Intel Skylake

- Pojedynczy procesor Xeon z rodziny Skylake zawiera do maksymalnie 28 fizycznych rdzeni (56 logicznych)
- Proces technologiczny 14 nm
- Wspiera AVX-512
- Rdzenie połączone są za pomocą połączeń tworzących siatkę 2D

Rodzina procesorów Intel Skylake

- Pojedynczy procesor Xeon z rodziny Skylake zawiera do maksymalnie 28 fizycznych rdzeni (56 logicznych)
- Proces technologiczny 14 nm
- Wspiera AVX-512
- Rdzenie połączone są za pomocą połączeń tworzących siatkę 2D

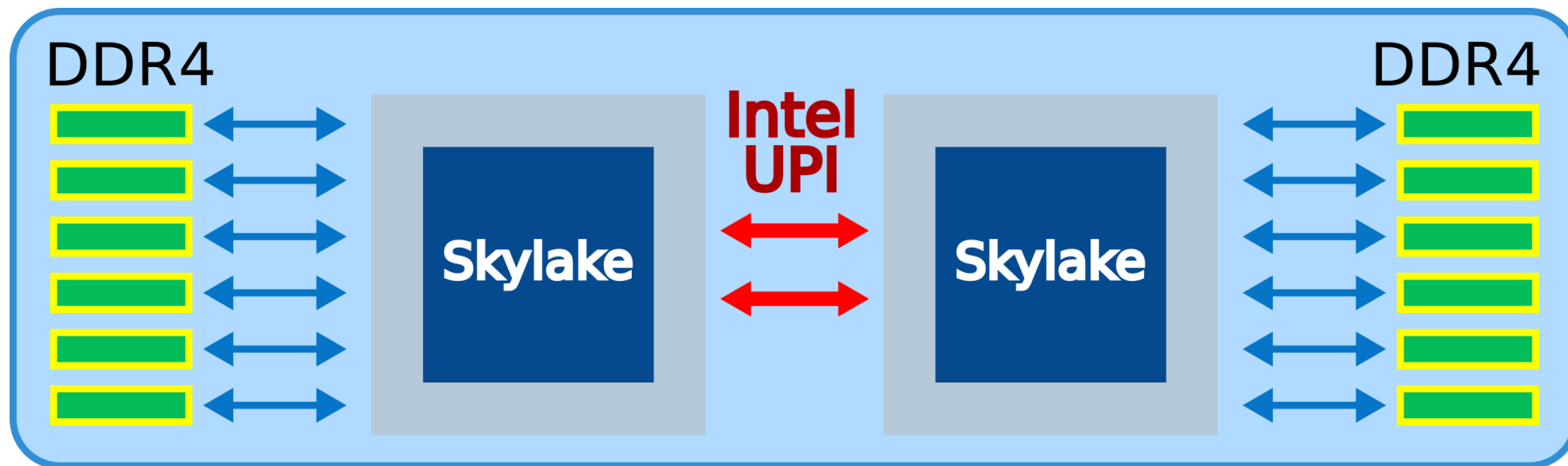

Rodzina procesorów Intel Skylake

- Nowe procesory Xeony z rodziny Skylake umożliwiają zbudowanie serwera z użyciem do maksymalnie ośmiu CPU
- Komunikacja pomiędzy procesorami Skylake odbywa się za pomocą magistrali **Intel UPI** (UltraPath Interconnect), o przepustowości 9.6GT/s lub 10,4 GT/s
 - W poprzednich generacjach używano magistrali **Intel QPI**
- W zależności od modelu procesora z rodziny Skylake, na każdy socket przypadają **dwa** lub **trzy** łącznia Intel UPI
- Dzięki czemu możliwe będzie łączenie procesorów z godnie z topologią typu „ring” lub „cross-bridge”

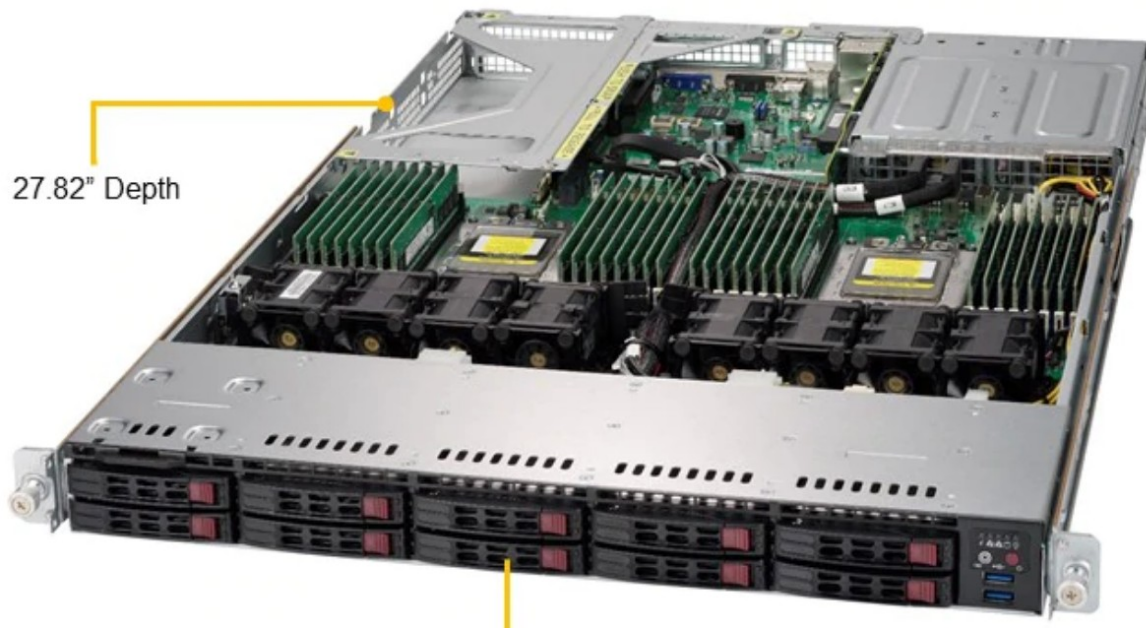
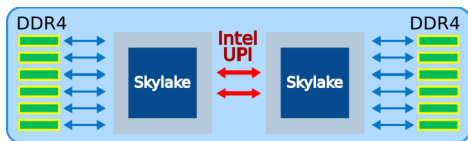
Rodzina procesorów Intel Skylake

- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **dwóch** łączy UPI

Rodzina procesorów Intel Skylake

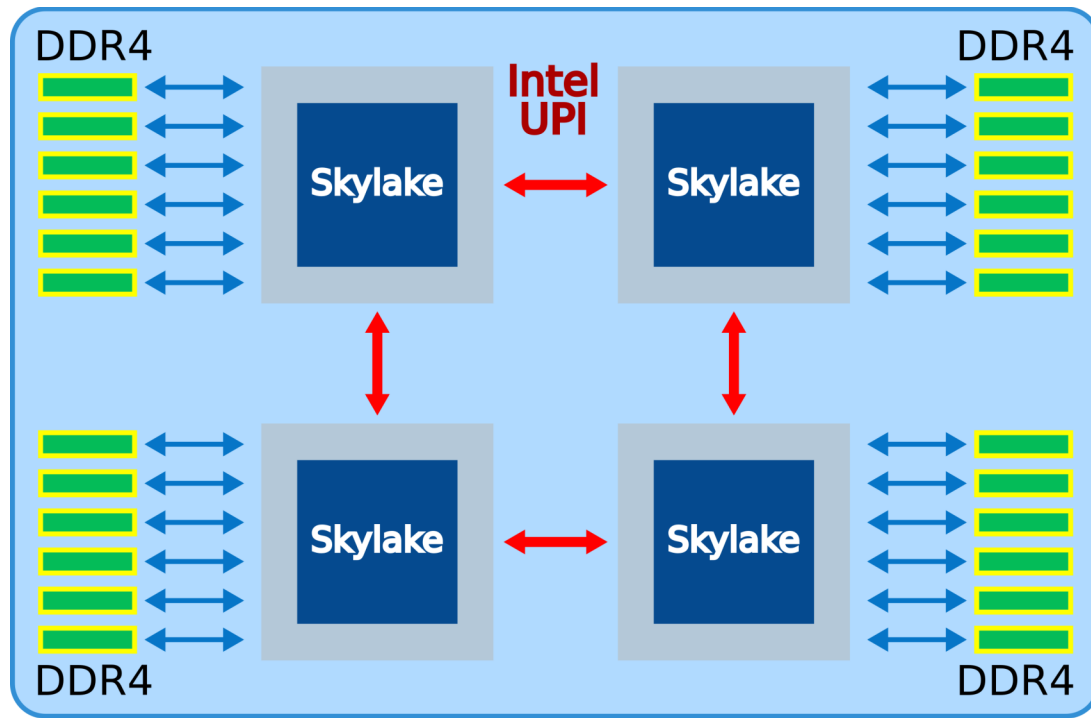
- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **dwóch** łączy UPI

<https://www.supermicro.com>

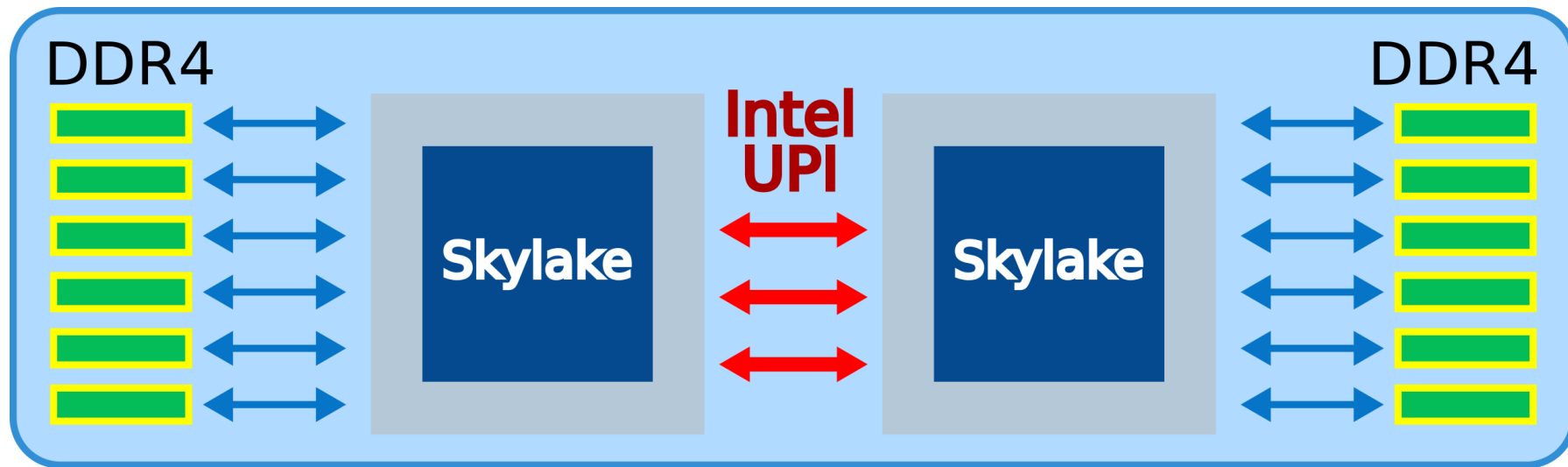
Rodzina procesorów Intel Skylake

- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **dwóch** łączy UPI

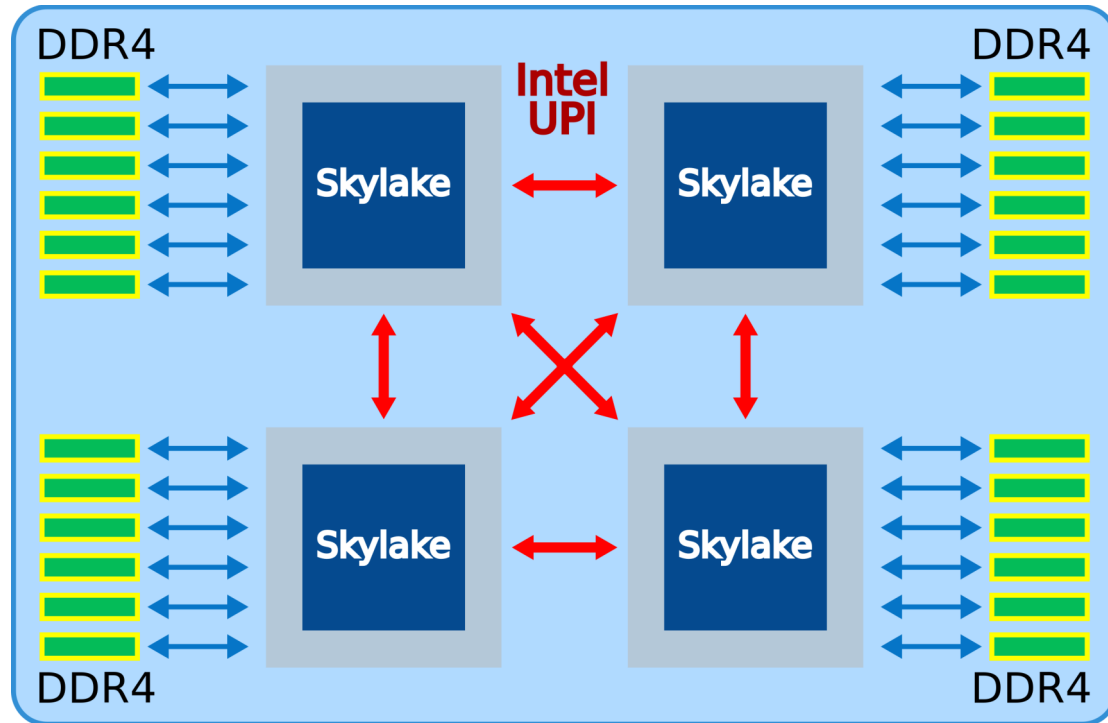
Rodzina procesorów Intel Skylake

- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **trzech** łączy UPI

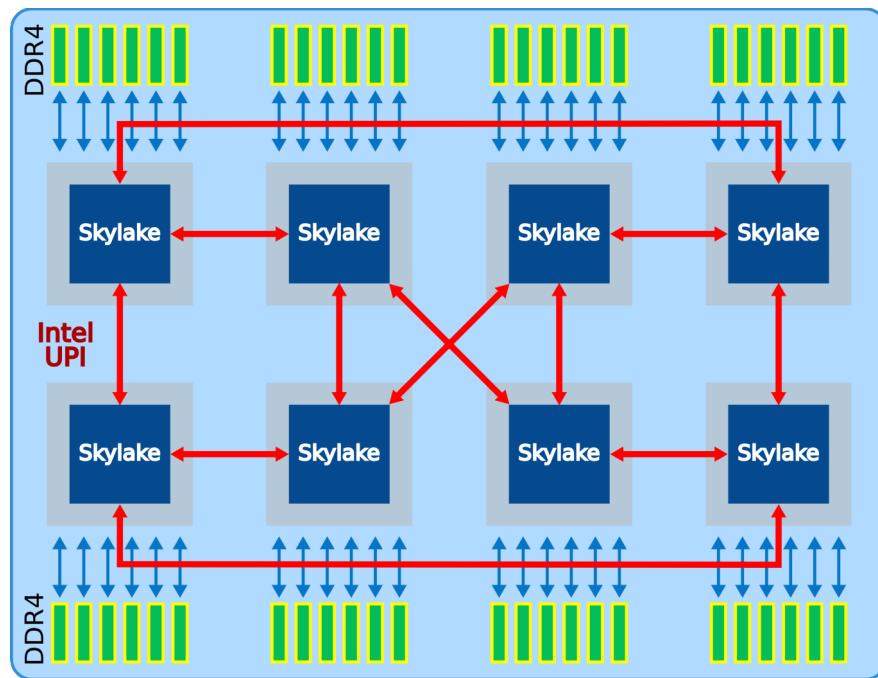
Rodzina procesorów Intel Skylake

- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **trzech** łączy UPI

Rodzina procesorów Intel Skylake

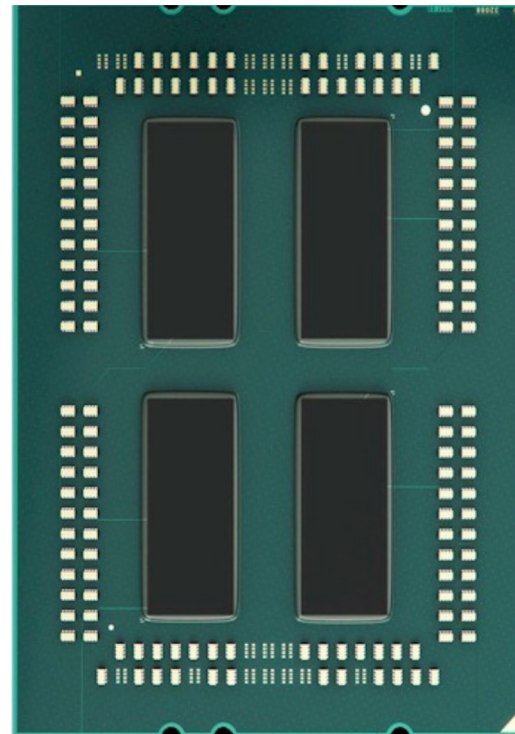
- Przykład połączenia procesorów rodziny Skylake z użyciem **trzech** łączy UPI

Rozwiązania ccNUMA dla procesorów firmy AMD

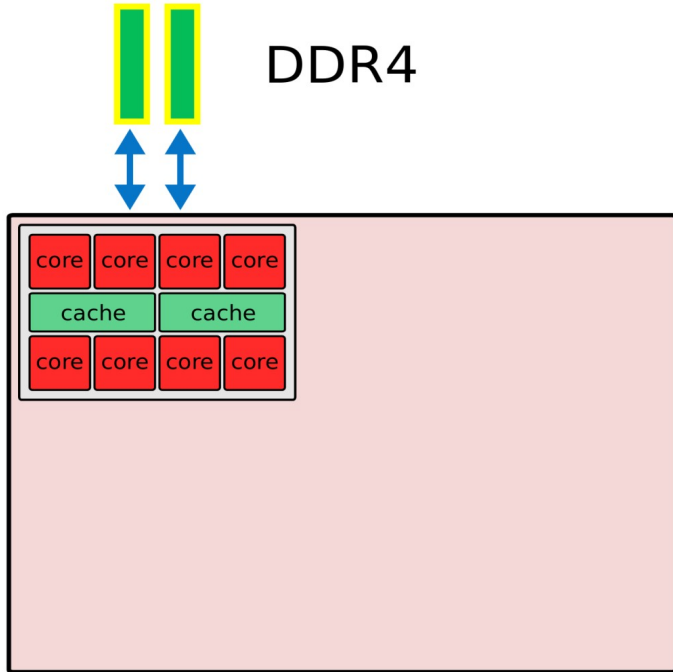
AMD EPYC

- Nowe procesory AMD z rodziny EPYC umożliwiają zbudowanie systemu z użyciem dwóch gniazd CPU
- Każdy procesor oferuje 8, 16, 24 lub maksymalnie 32 rdzenie
 - Następna generacja będzie wspierać 64 rdzenie
- Komunikacja pomiędzy kluczowymi elementami procesora odbywa się za pomocą magistrali AMD Infinity Fabric (IF)
 - W poprzednich generacjach używano magistrali **AMD HyperTransport**

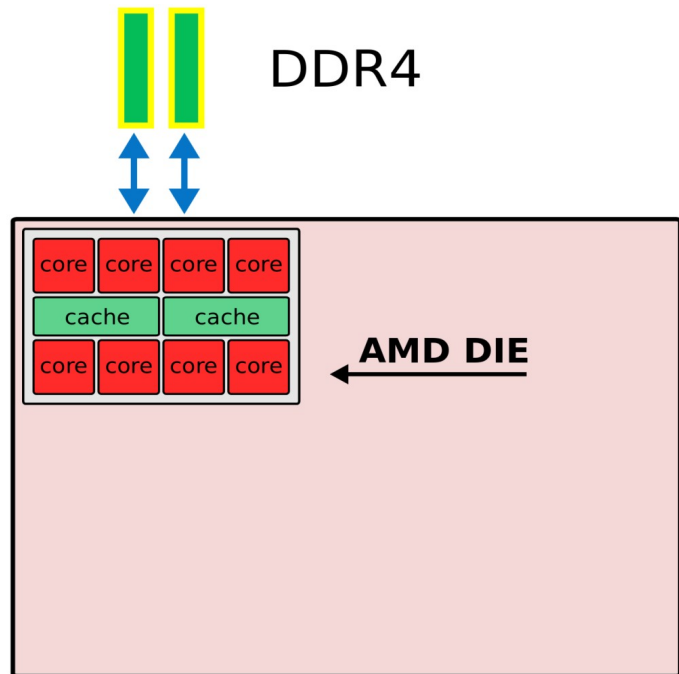
<https://www.amd.com/>

AMD EPYC

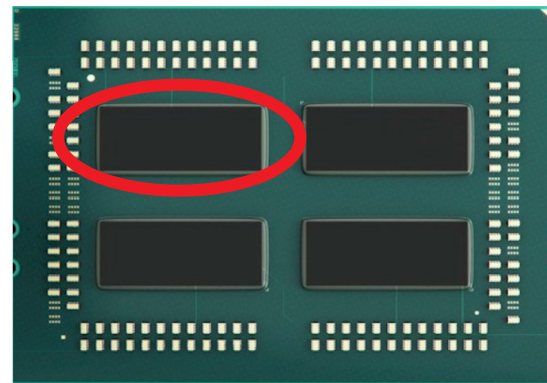

- Pojedynczy procesor z rodziny EPYC zbudowany jest z maksymalnie 4 bloków nazywanych **AMD Die**
 - AMD Die składa się z 8 rdzeni współdzielących pamięć podręczną L3
 - AMD Die zawiera dwa kanały umożliwiające podłączenia pamięci RAM DDR4

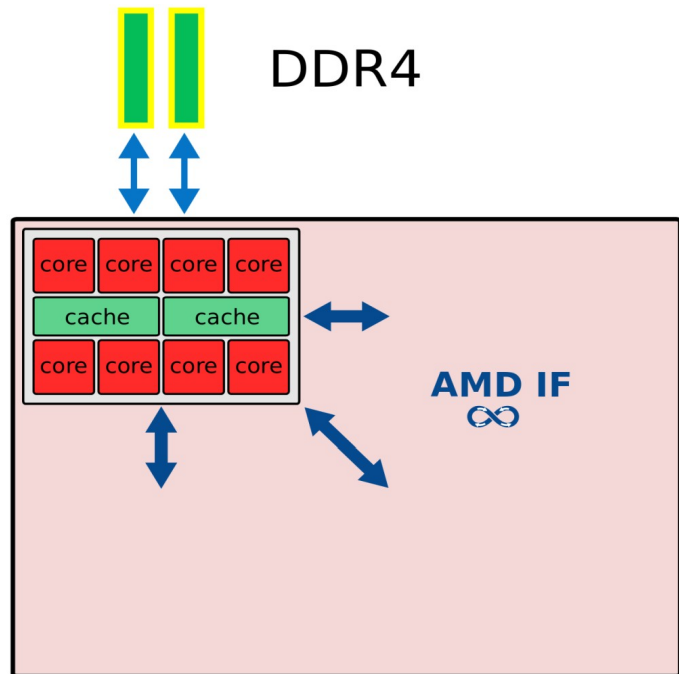
AMD EPYC

- Pojedynczy procesor z rodziny EPYC zbudowany jest z maksymalnie 4 bloków nazywanych **AMD Die**
 - AMD Die składa się z 8 rdzeni współdzielących pamięć podręczną L3
 - AMD Die zawiera dwa kanały umożliwiające podłączenia pamięci RAM DDR4

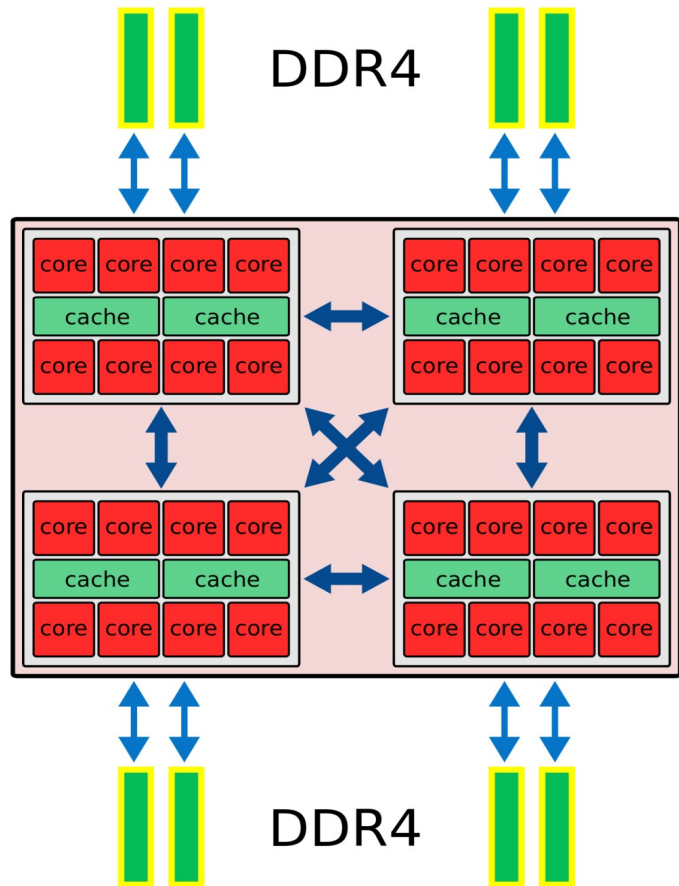

AMD EPYC

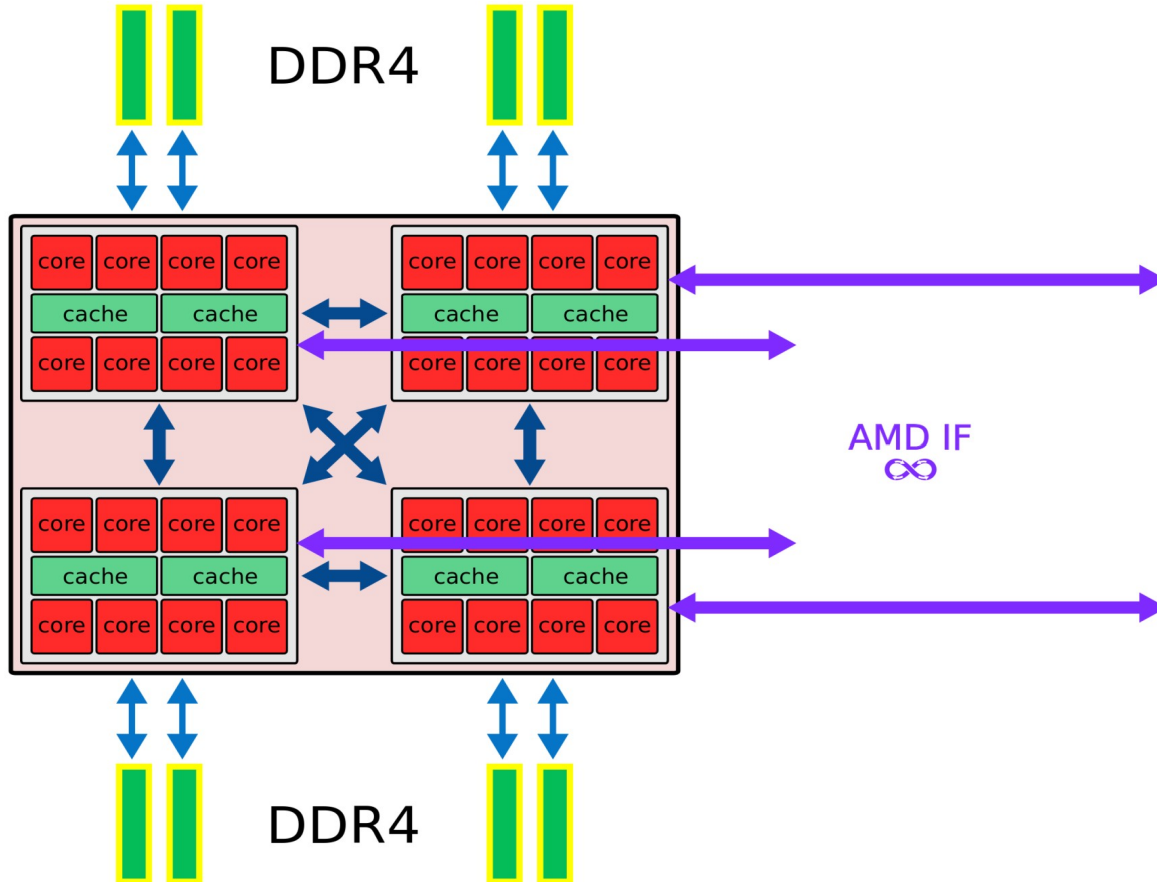
- Pojedynczy procesor z rodziny EPYC zbudowany jest z maksymalnie 4 bloków nazywanych **AMD Die**
 - AMD Die składa się z 8 rdzeni współdzielących pamięć podręczną L3
 - AMD Die zawiera dwa kanały umożliwiające podłączenia pamięci RAM DDR4
 - **AMD Infinity Fabric (IF)** łączy ze sobą wszystkie bloki AMD die

AMD EPYC

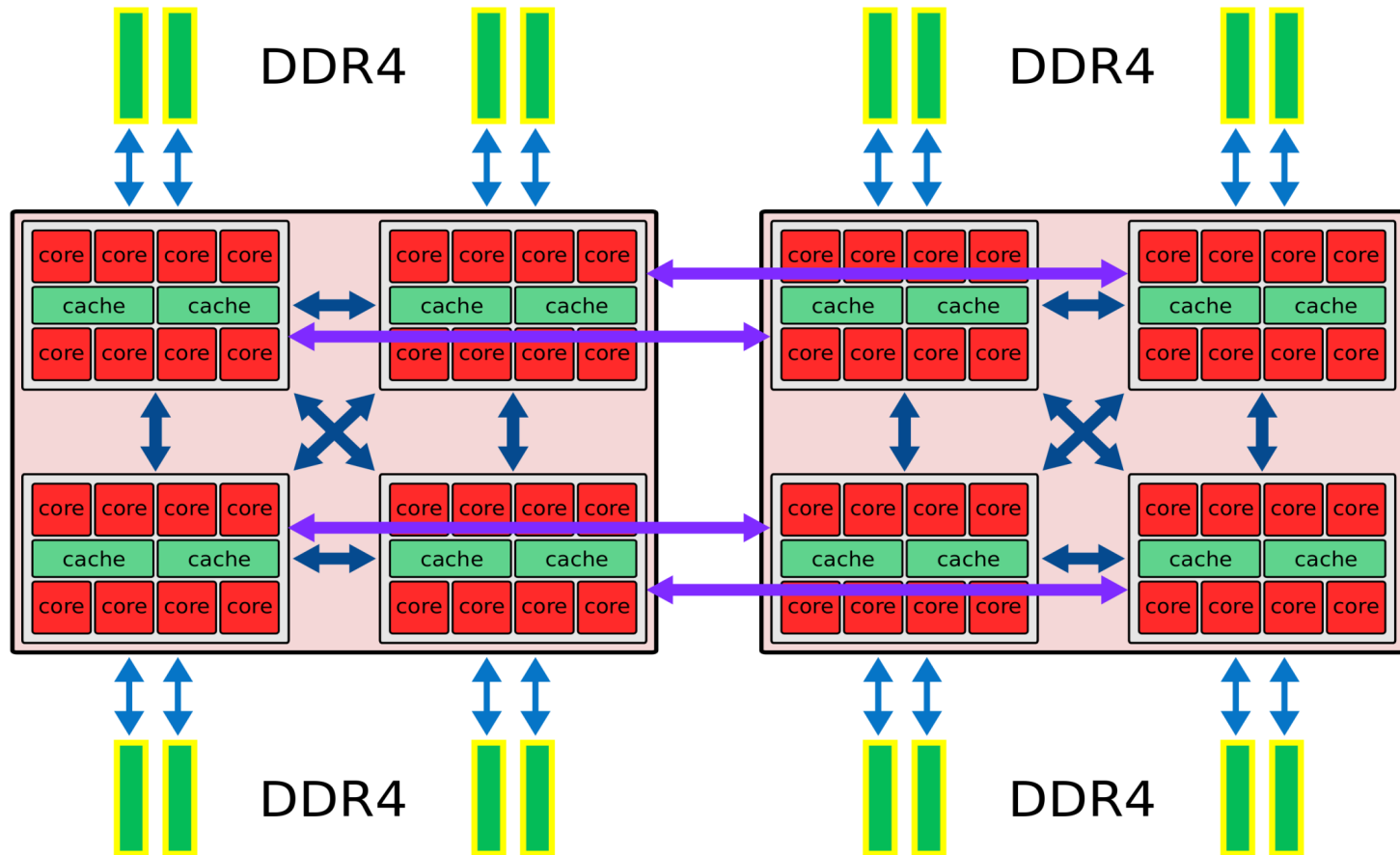
- Pojedynczy procesor z rodziny EPYC zbudowany jest z maksymalnie 4 bloków nazywanych **AMD Die**
 - AMD Die składa się z 8 rdzeni współdzielących pamięć podręczną L3
 - AMD Die zawiera dwa kanały umożliwiające podłączenia pamięci RAM DDR4
 - AMD Infinity Fabric (IF) łączy ze sobą wszystkie bloki AMD die

AMD EPYC

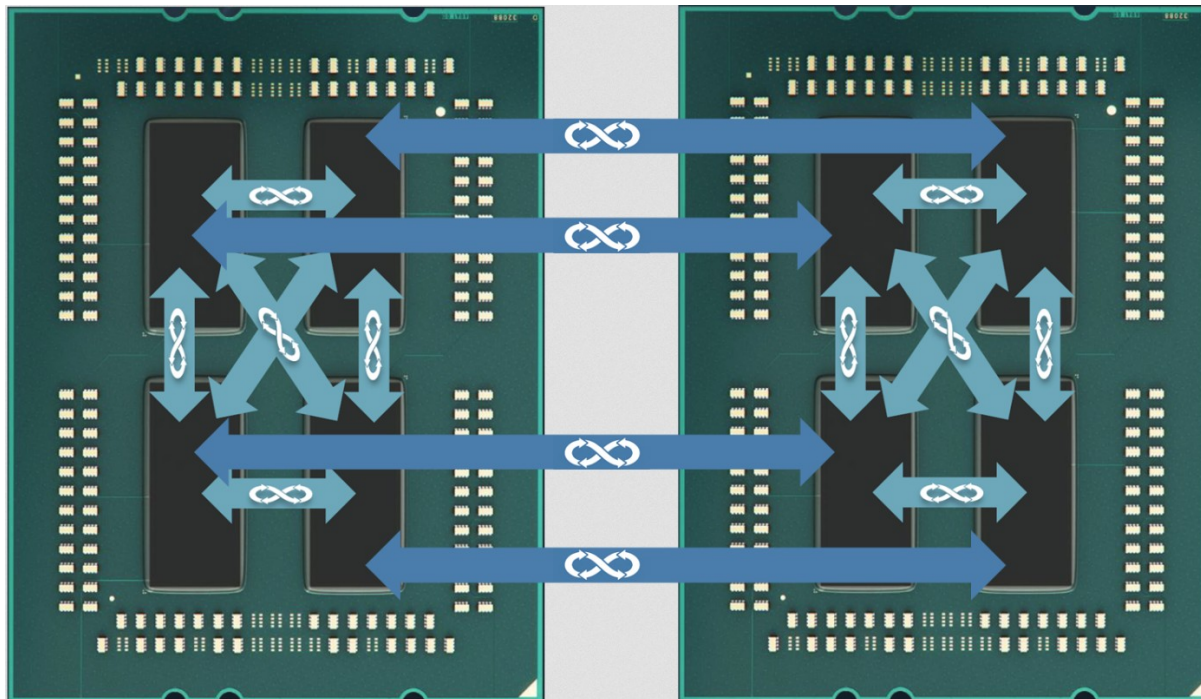
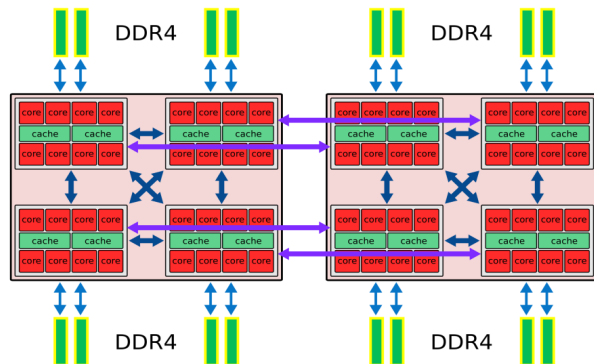
AMD Infinity Fabric (IF)
łączy ze sobą również
kolejne procesory

AMD EPYC (1st gen.)

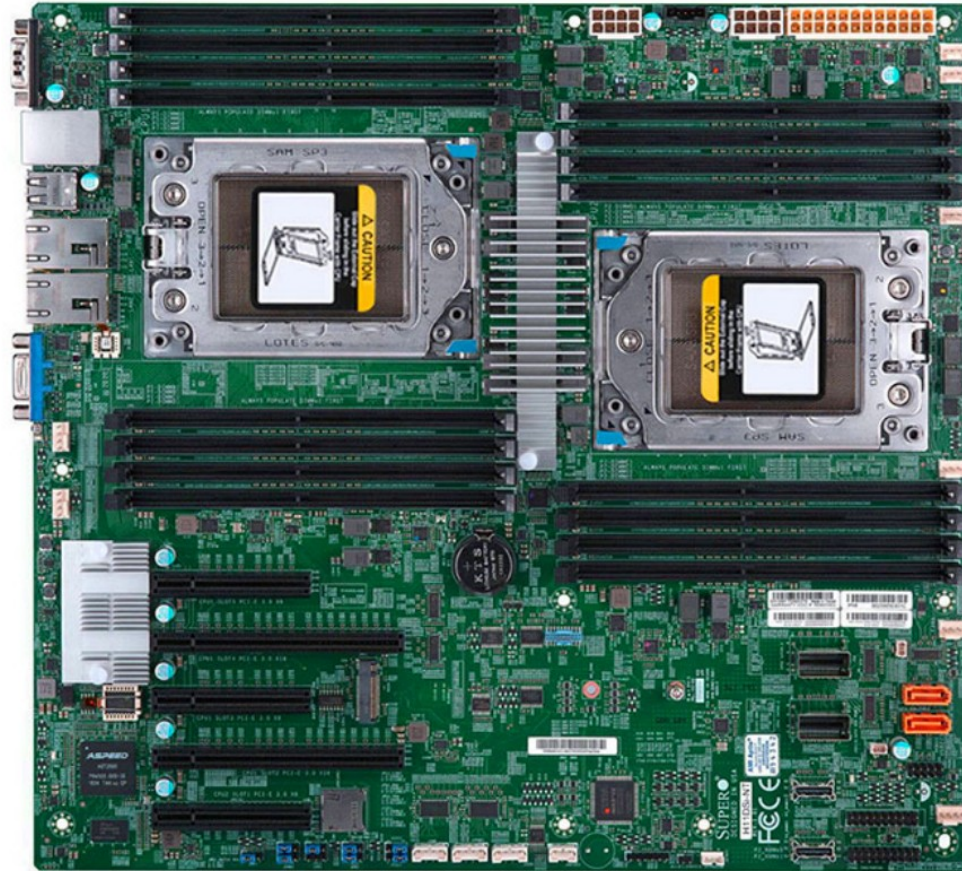
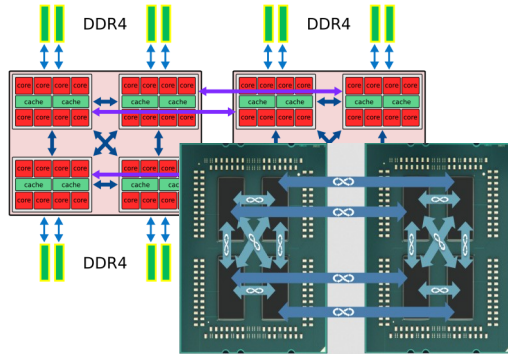
System dwu
procesorowy
zawierający
maksymalnie
2x32 rdzenie

AMD EPYC

<https://www.amd.com/>

AMD EPYC

<https://www.supermicro.com>

Zużycie energii elektrycznej

Zużycie energii elektrycznej

- <https://www.top500.org/lists/2019/06/>

https://www.top500.org/lists/2019/06/						
Rank	System	Cores	Rmax (TFlop/s)	Rpeak (TFlop/s)	Power (kW)	
1	Summit - IBM Power System AC922, IBM POWER9 22C 3.07GHz, NVIDIA Volta GV100, Dual-rail Mellanox EDR Infiniband , IBM DOE/SC/Oak Ridge National Laboratory United States	2,414,592	148,600.0	200,794.9	10,096	
174	Cyfronet Poland	Prometheus - HP Apollo 8000, Xeon E5-2680v3 12C 2.5GHz, Infiniband FDR, NVIDIA Tesla K40 HPE	55,728	1,670.1	2,348.6	808

Zużycie energii elektrycznej

- <https://www.top500.org/lists/2019/06/>

https://www.top500.org/lists/2019/06/						
Rank	System	Cores	Rmax (TFlop/s)	Rpeak (TFlop/s)	Power (kW)	
1	Summit - IBM Power System AC922, IBM POWER9 22C 3.07GHz, NVIDIA Volta GV100, Dual-rail Mellanox EDR Infiniband , IBM DOE/SC/Oak Ridge National Laboratory United States	2,414,592	148,600.0	200,794.9	10,096	
174	Cyfronet Poland	Prometheus - HP Apollo 8000, Xeon E5-2680v3 12C 2.5GHz, Infiniband FDR, NVIDIA Tesla K40 HPE	55,728	1,670.1	2,348.6	808

Zużycie energii elektrycznej

- <https://www.top500.org/lists/2019/06/>

Rank	System		Cores	Rmax (TFlop/s)	Rpeak (TFlop/s)	Power (kW)
1	Summit - IBM Power System AC922, IBM POWER9 22C 3.07GHz, NVIDIA Volta GV100, Dual-rail Mellanox EDR Infiniband , IBM DOE/SC/Oak Ridge National Laboratory United States		2,414,592	148,600.0	200,794.9	10,096
174	Cyfronet Poland	Prometheus - HP Apollo 8000, Xeon E5-2680v3 12C 2.5GHz, Infiniband FDR, NVIDIA Tesla K40 HPE	55,728	1,670.1	2,348.6	808

- 1kWh = 0,55 zł
- Dla 10 096 kW, 1 godzina kosztuje = 5552,8 PLN
- Dla 808 kW, 1 godzina kosztuje = 444.4 PLN
- Blok energetyczny 858 MW (Bełchatów)
koszt: ~1 billion EURO

Sposób organizacji i wykorzystywania pamięci

Co to jest proces?

- Proces to program załadowany do pamięci operacyjnej
 - System operacyjny przydziela procesom zasoby
 - System operacyjny separuje procesy

Co to jest wątek?

- Wątek jest to fragment programu wykonywany w ramach jednego procesu
 - W jednym procesie może istnieć wiele wątków
 - Wątki procesu współdzielą wszystkie systemowe zasoby procesu, m.in. przestrzeń adresową, listy otwartych plików, gniazd, itp.
 - Wątki można dość szybko tworzyć i niszczyć
 - Wątki mogą się komunikować ze sobą bez pośrednictwa systemu operacyjnego (wspólny blok zmiennych globalnych)

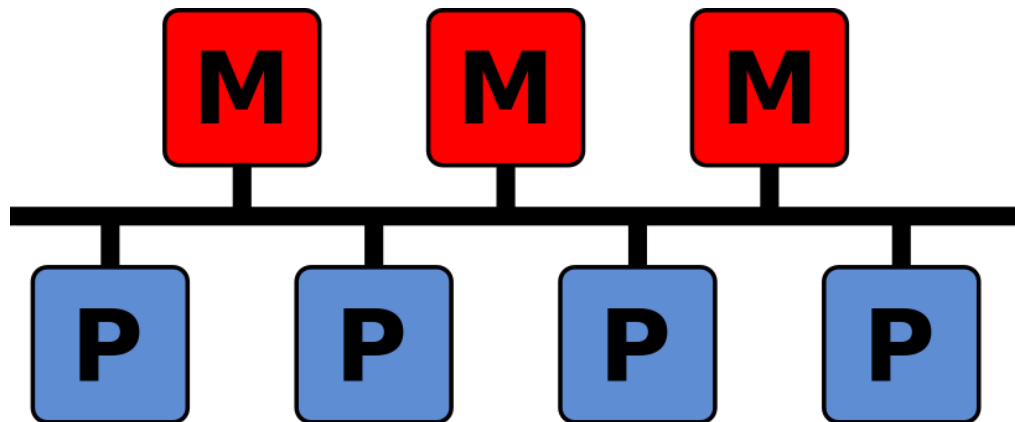
Współczesne systemy komputerowe ze wspólną i rozproszoną pamięcią

- Ze względu na sposób organizacji i wykorzystywania pamięci operacyjnej przez procesory systemy wieloprocessorowego dzielimy na:
 - Systemy z pamięcią współdzieloną
(ang. shared memory system)
 - Systemy z pamięcią rozproszoną
(ang. distributed memory systems)
 - **Hybrydy bazujące na połączeniu systemów z pamięcią współdzieloną i rozproszoną**

Systemy z pamięcią współdzieloną

- Komputery równoległe z pamięcią współdzieloną różnią się znacznie, ale na ogół wszystkie procesory/rdzenie mają dostęp do całej pamięci jako globalnej przestrzeni adresowej
 - Pamięć współdzielona jest specjalnie utworzonym obszarem wirtualnej przestrzeni adresowej
- Wiele programów (procesów, wątków) może działać niezależnie, ale dzielą te same zasoby pamięci
- Zmiany w lokalizacji pamięci są widoczne dla wszystkich jednostek obliczeniowych wykonujących równoległe wspólne zadanie
- W systemie ze wspólną pamięcią, wszystkie procesory (programy) mogą korzystać z całej przestrzeni adresowej pamięci operacyjnej systemu

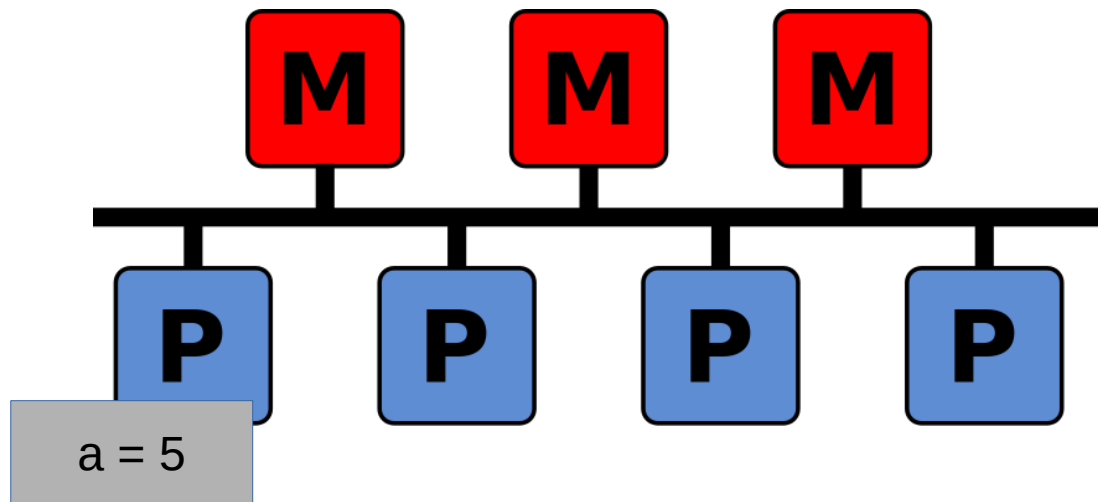
Pamięć współdzielona

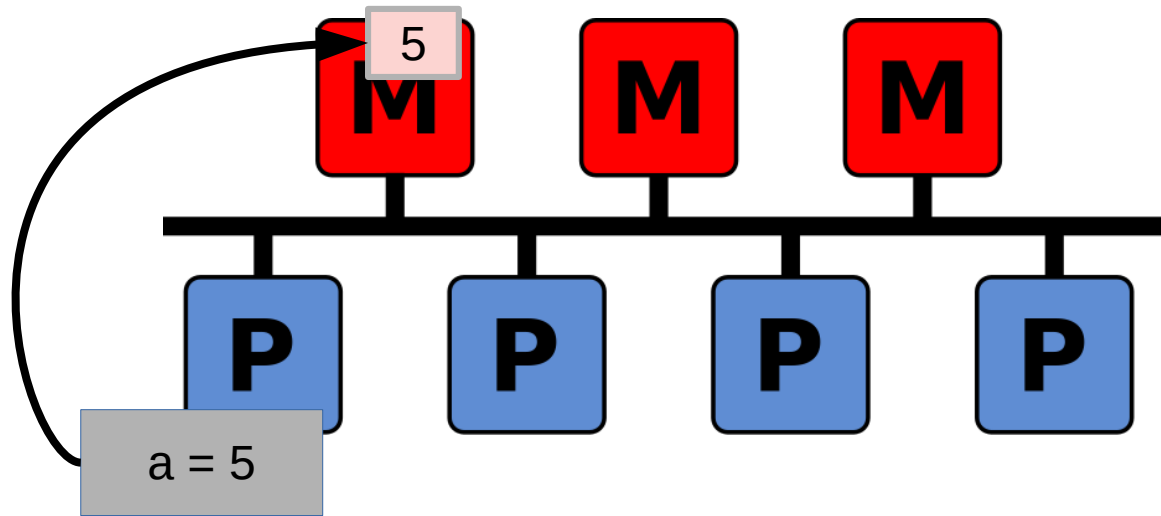
M Pamięć

P Jednostka
obliczeniowa

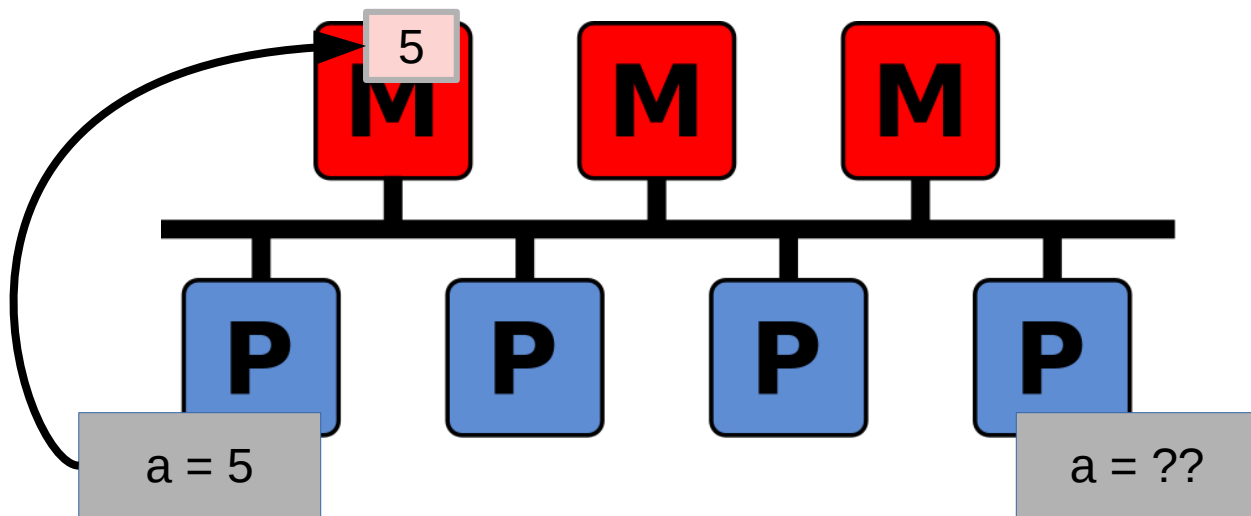
Pamięć współdzielona

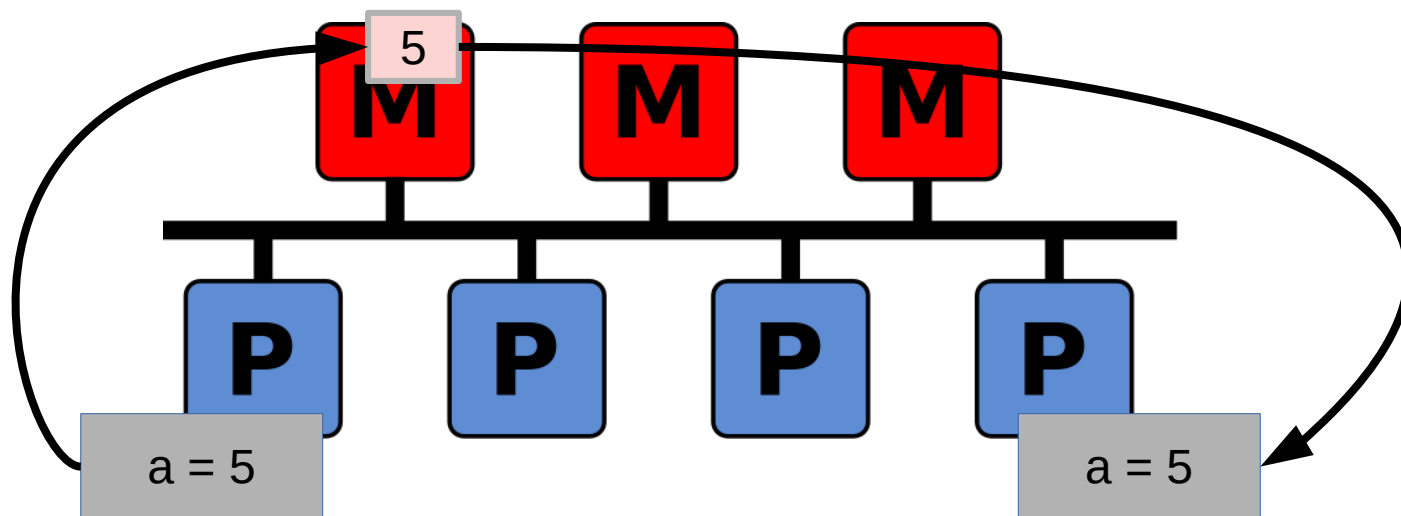
Pamięć współdzielona

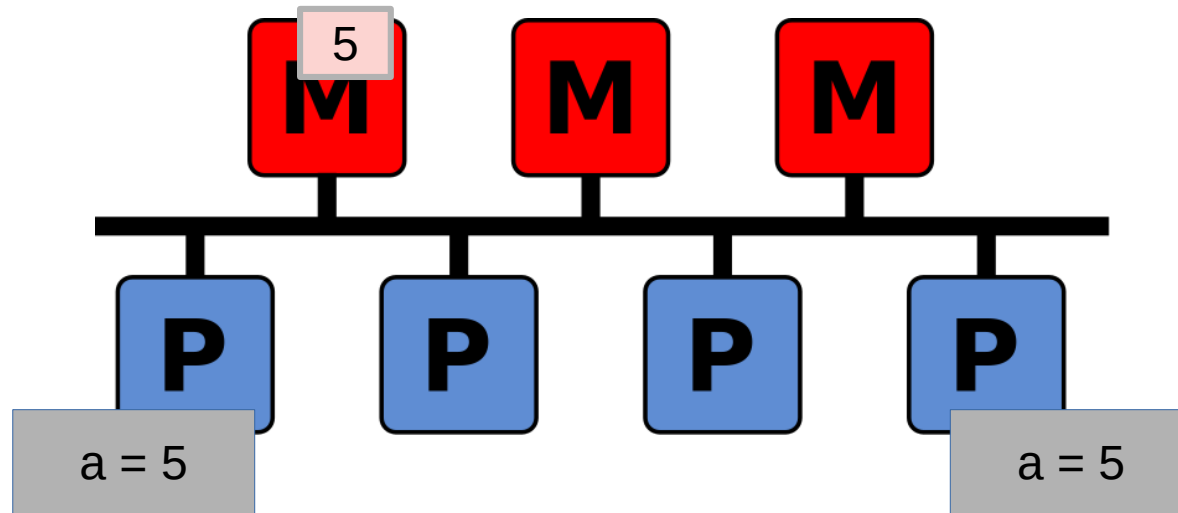
Pamięć współdzielona

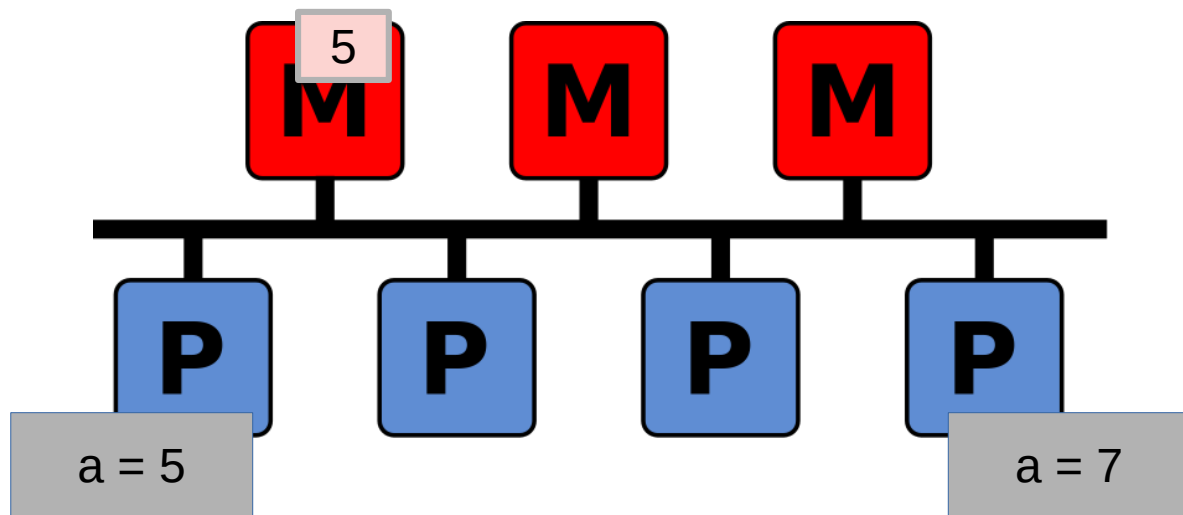
Pamięć współdzielona

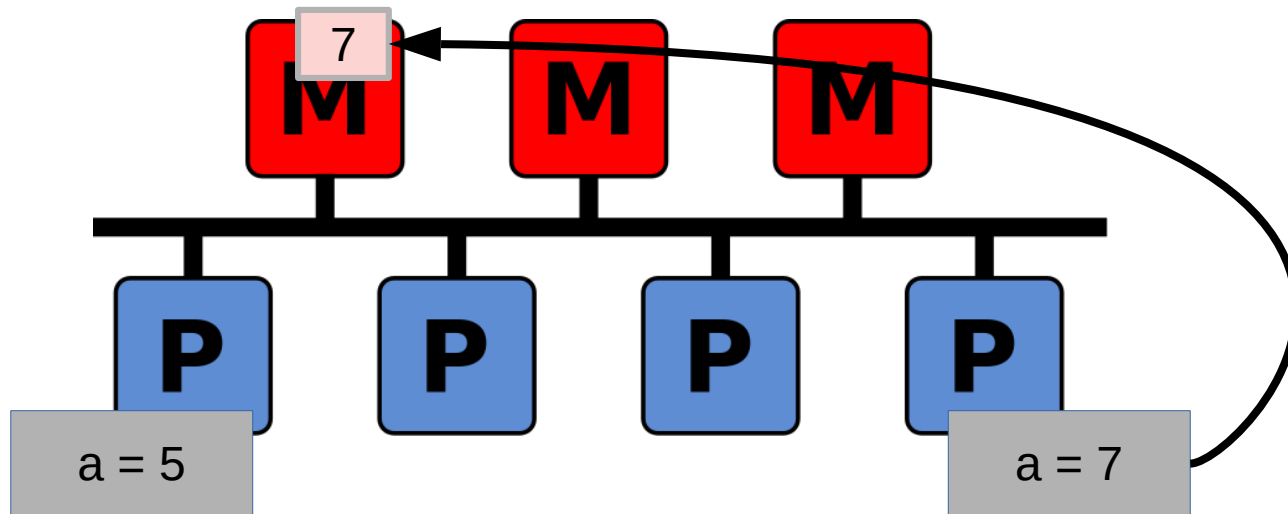
Pamięć współdzielona

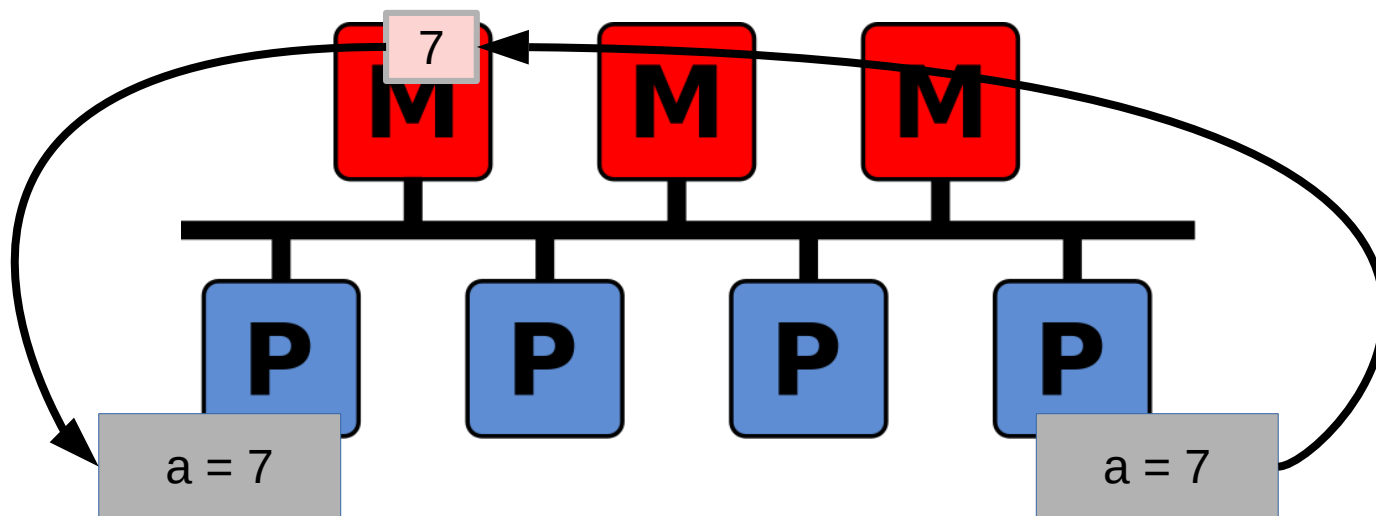
Pamięć współdzielona

Pamięć współdzielona

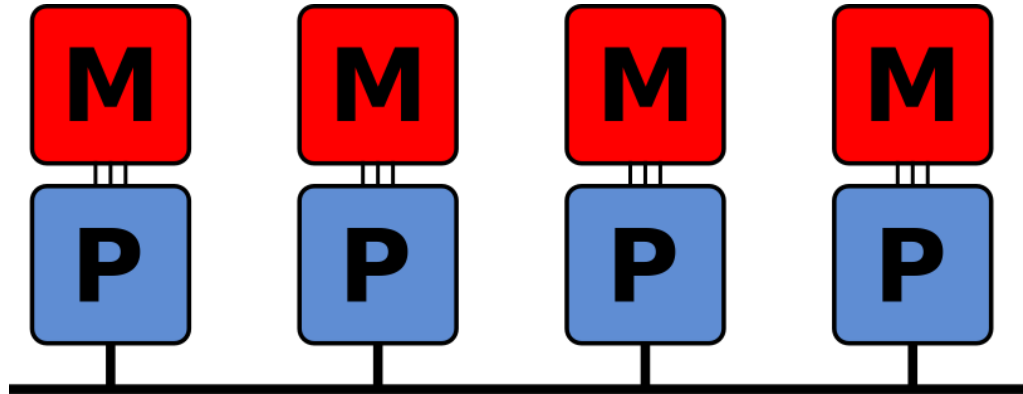
Pamięć współdzielona

Systemy z pamięcią rozproszoną

- W systemie wieloprocessorowym z rozproszoną pamięcią, każdy procesor posiada własną pamięć z prywatną przestrzenią adresową dostępną tylko dla tego procesora
- Procesory mogą wymieniać dane poprzez sieć łączącą procesory realizując komunikację np. przez przesyłanie komunikatów
 - W programach wykonywane są do tego celu jawnie wykonywane rozkazy typu "nadać komunikat" i "odbierz komunikat"

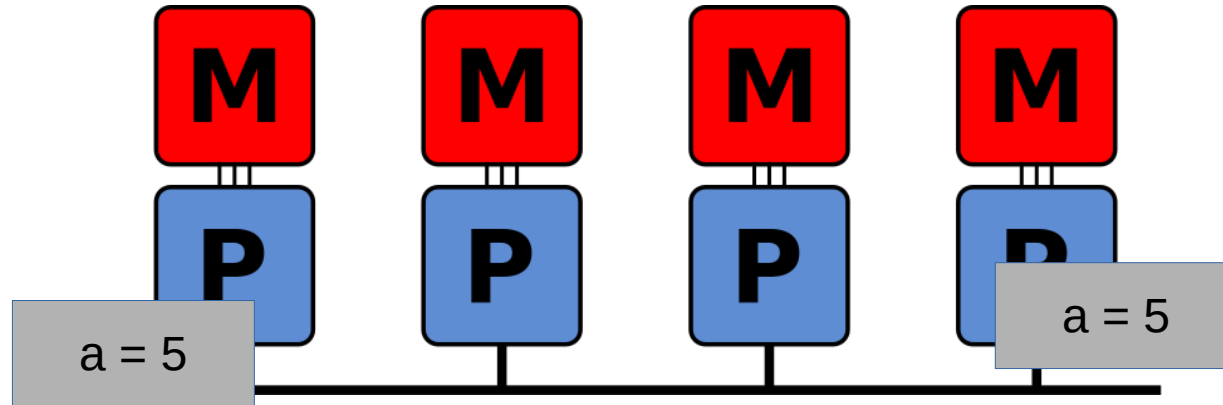
Systemy z pamięcią rozproszoną

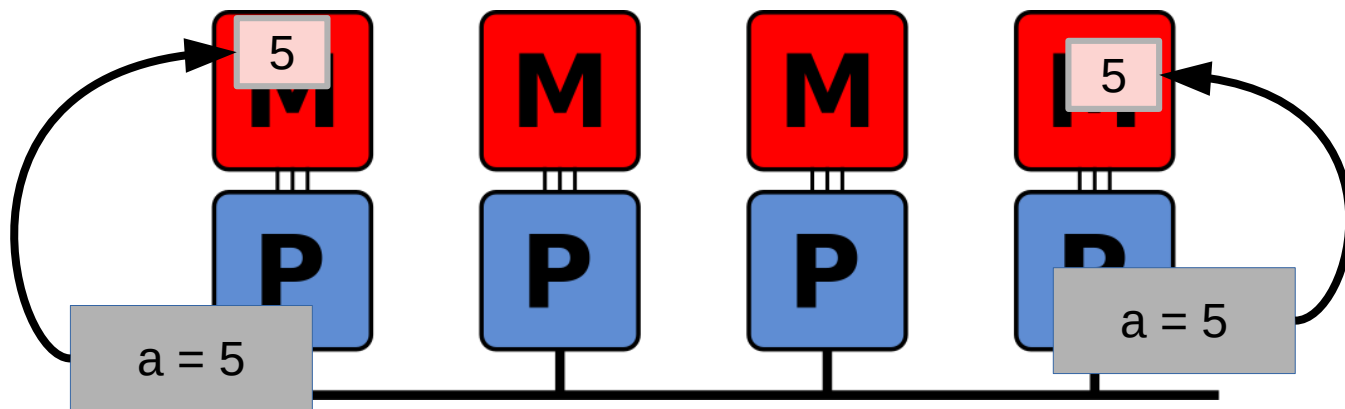
M Pamięć

P Jednostka
obliczeniowa

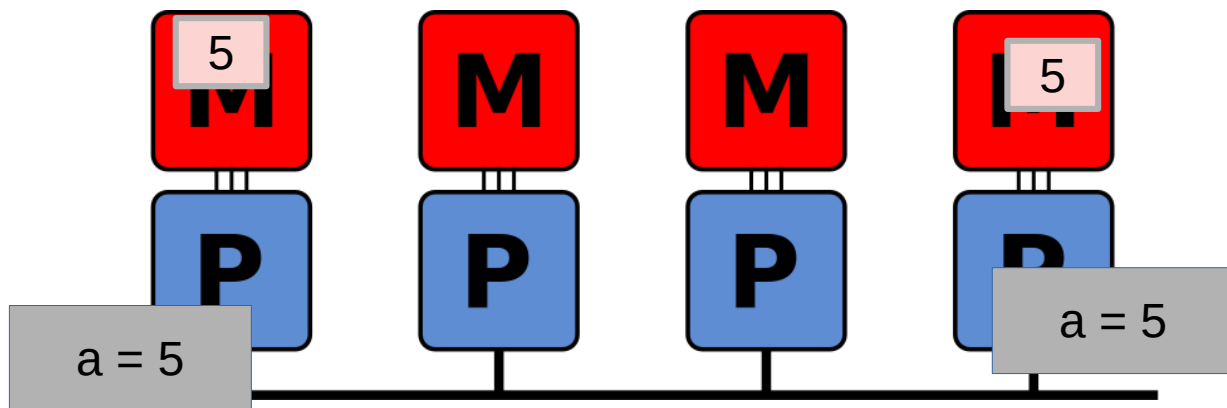
Systemy z pamięcią rozproszoną

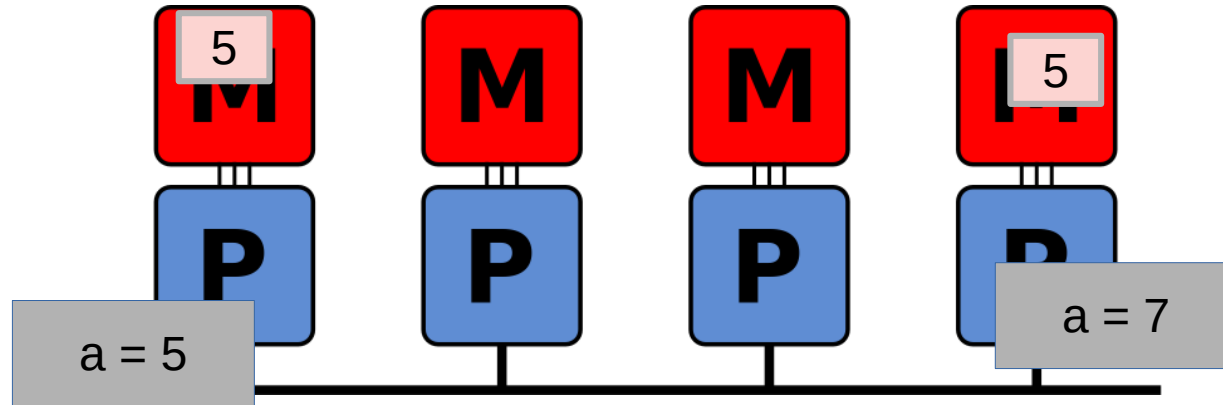
Systemy z pamięcią rozproszoną

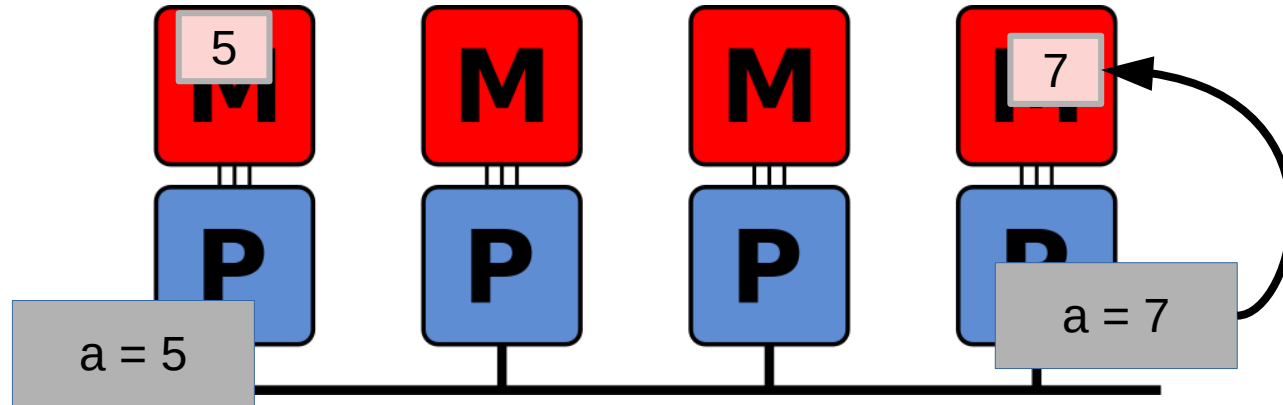
Systemy z pamięcią rozproszoną

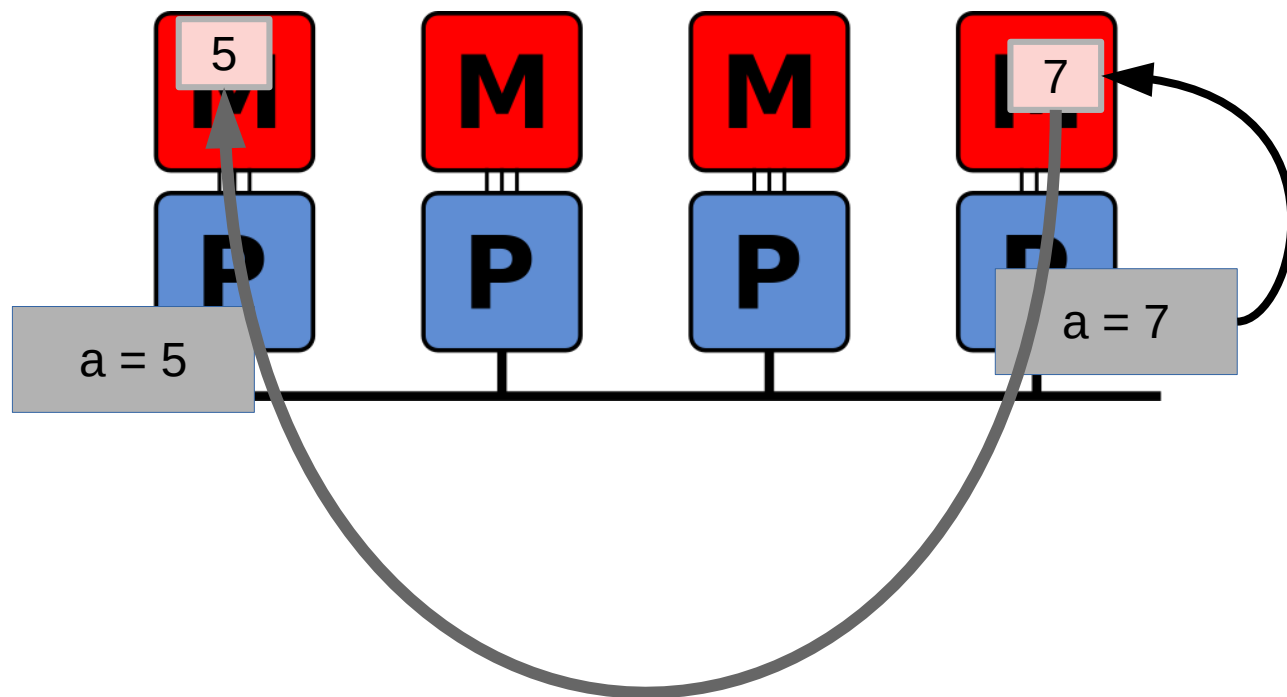
Systemy z pamięcią rozproszoną

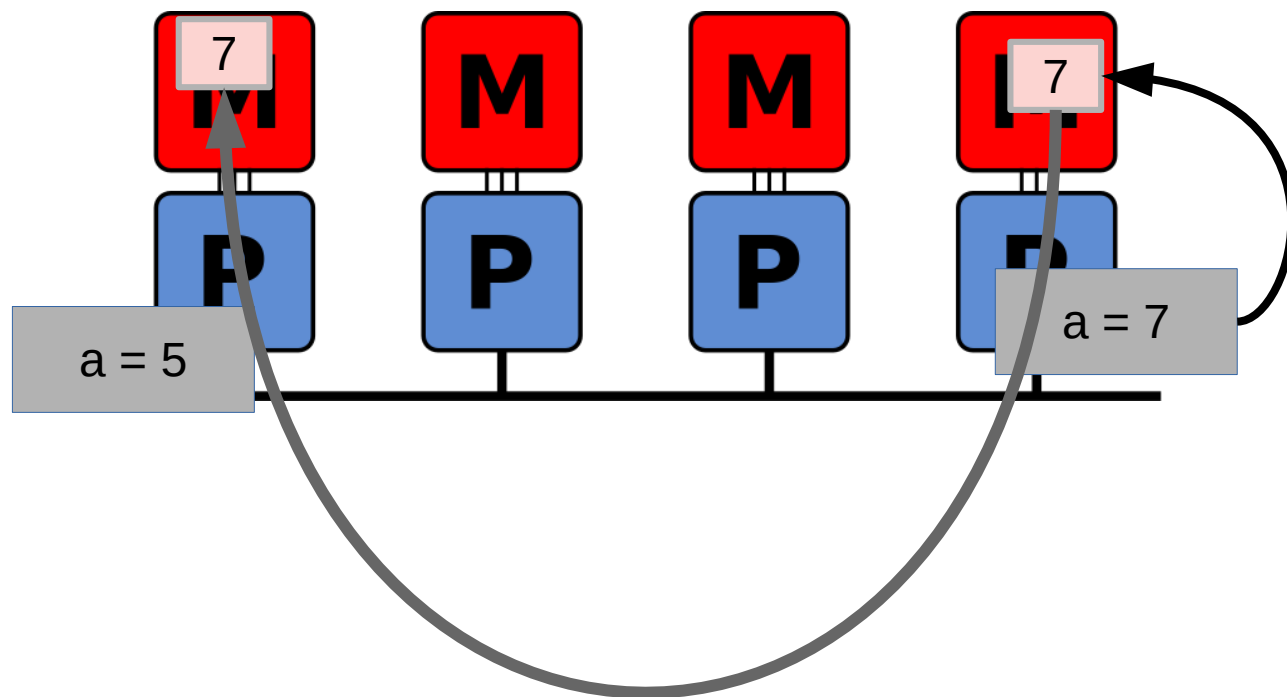
Systemy z pamięcią rozproszoną

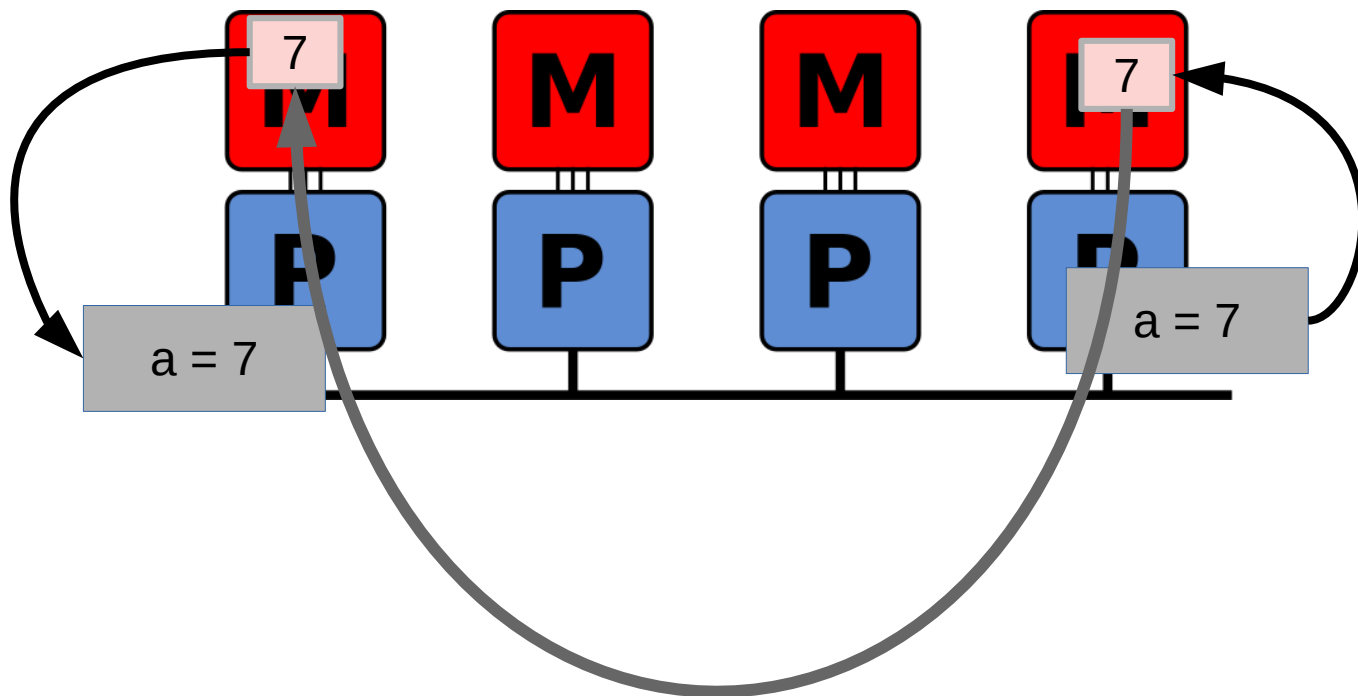
Systemy z pamięcią rozproszoną

Systemy z pamięcią rozproszoną

Systemy z pamięcią rozproszoną

Dziękuję za uwagę!